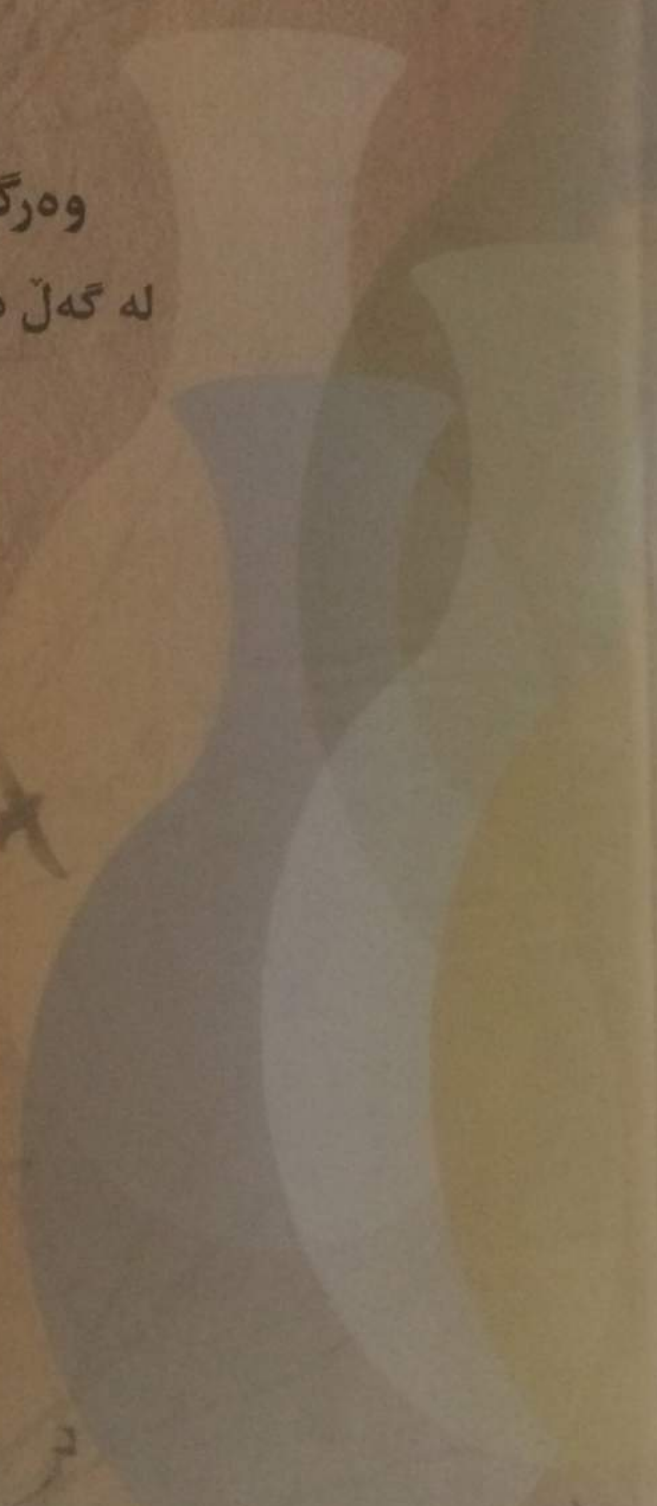

چو ایشنگان خیریه

وه رگیتراوی: شیخ سه لام

له گه ل ده قی شیعره فارسییه کانیدا

انتشارات کردستان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

چوارینه کانی خه پیام

خیام، عمر بن ابراهیم، ۴۳۲ - ۵۱۷ ق.	:	سرشناسه
رباعیات. فارسی. کردی.	:	عنوان قراردادی
چوارینه کانی خه ییام (فارسی - کردی) / سروده‌ی عمر خیام؛ برگردان به کردی سلام [سلیمانیه]. سنندج: انتشارات کردستان، ۱۳۸۷.	:	عنوان و نام پدیدآور
۲۳۷ ص.	:	مشخصات نشر
۲ - ۰۵۹ - ۹۸۰ - ۹۶۴ - ۹۷۸	:	مشخصات ظاهری
فیپا	:	شابک
فارسی - کردی.	:	وضعیت فهرست نویسی
شعر فارسی -- قرن ۵ ق.	:	یادداشت
شعر کردی -- قرن ۱۴ -- ترجمه شده از فارسی.	:	موضوع
شعر فارسی -- قرن ۵ ق. -- ترجمه شده به کردی.	:	موضوع
سلیمانیه‌ای، سلام، ۱۸۹۲ - ۱۹۵۹ م. مترجم	:	شناسه افزوده
PIR۴۶۲۵/۵۸۸۵۴۱۳۸۷	:	رده بندی کنگره
۲۲/۱۸	:	رده بندی دیویی
۷۱۳۰۳۲۱	:	شماره کتابشناسی ملی

چوارینه کانی خه پیام

له گه ل دهقی شیعره فارسیه کانیدا

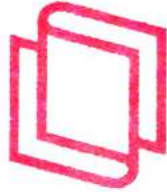
هؤنراوهی: حه کیم عومه ری خه پیام

وهرگیروای: شیخ سه لام

انتشارات کردستان

سنندج

انتشارات کردستان

کوردستان

سنندج - پاساژ عزتی - تلفن: ۲۲۶۵۳۸۲

چوارینه کانی خه پیام

چوارینه کانی خه پیام	✓ ناوی کتیب (نام کتاب):
حه کیم عومه ری خه پیام	✓ هۆنراوه (سروده‌ی):
شیخ سه لام	✓ وه رگیراوی (ترجمه):
یه که م (اول): ۱۳۹۳	✓ که ره تی چاپ (نوبت چاپ):
۵۰۰۰ بهرگ (جلد)	✓ ژماره‌ی چاپکراو (تیراژ):
۲۴۰ صفحه جیبی	✓ ژماره‌ی لاپه‌ره و قه‌واره (تعداد صفحه و قطع):
بلاوکردنه وهی کوردستان (انتشارات کردستان)	✓ بلاوکه‌ره وه (ناشر):

شابک: ۲ - ۰۵۹ - ۹۸۰ - ۹۶۴ - ۹۷۸

ISBN: 978 - 964 - 980 - 059 - 2

نرخ: ۶۰۰۰

تمه‌نه

سەرەتا

«غیاث الدین» ئەبولفەتح عومەر کۆری
ئەبیراهیم خەییام یەکە دانشمەند و
فەیلەسووفی خۆرەهلەتە، لە ناوەراستی
سەدە ی پینجەمی هیجری لە شاری
«نەیشاپور» لە دایک بوو و لە هەوێ
سەدە ی شەشەمدا مردوو و لە
گۆرستانە کە ی نەیشاپوردا نیژاوه.

دانشمەندی ناوبرا و ئەمەندە زۆر
تەرجەمە ی حالی لە لایەن دانشمەندانی

خۆرئاوا و خۆرھەلاتەو، نووسراوھ ھیچ
 پۆیست نابینم دوور و درێژ بە تان و پۆیا
 بچم و لە بنج و تیرە و ڕەگەز و ژیاڤی
 بنووسم، بەلام لە ساڵی ۱۹۴۹دا لە لایەن
 شاعری بەرزەو «احمد حامد صرف»
 کتیبکی بەناوی «تەرجمە و تەئلیف»
 لە سەر عومەر خەییام نووسیو. لام وایە لە
 ھەموو نووسراوھ کانی پێشوو راست و
 دروستتر و دوور و درێژتر، ھەر جۆرە
 زانینیك لە کار و کردەوھێ حە کیمی ناودار
 خواھش بفرموی زۆر بە ڕیکوپێکی
 نووسراوھ.

عومەر خەییام لە پێشا لە خۆرئاواوھ
 ناوبانگی بەرز بوو و چونکە شاعیری
 ناوداری ئینگلیز «فیتزگراڤد» چەند
 روباعییەکی بە ئینگلیزی گۆری؛ ئەو چەن

پروباعيه كاره ساتيكي وای کرد ئه و شه رابه
که عومه ر خه پيام له کاتی ژيانا دا وای ئه کرد
و به ئاواتی نه گه ی فیتزگرالد به رهنگی
دهرخواردی دا پارچه پارچه جومگه کانی
که له یهك ترازابوو و له ناو خاک و خوئی
گۆرا پزابوو، سه ره نوئی یه کی گرته وه و
زیندوو بو وه وه!. مه زهه بی ته ناسوخه که ی
راست ده رچوو له جاران چاکتر هاته وه
دنیا، له هه موو یانه کانی ئاوروو پادا له لای
سه ره وه کورسی بو دانرا... به لئی فیتزگرالدی
زیندوو عومه ر خه پيامی مردووی به
پهنگی زیندوو کرده وه تا دنیا دنیایی ئیتر
نه مرئ!

ئه گه ر توژی سه رنج له م کار و باره
بدهین زور باش ده رئه که وئی که عومه ر
خه پيامی مردووش شه ره به تیکي

دهرخواری فیتزگرالد داوه که له
خۆرهلل و خۆرئاوا دا ناوبانگی وه کوو
خۆر بدره وشیتته وه. کرده وهی خه پیام له
کرده وهی گرالد گه وره تره چونکه ته و زیندوو
بوو، مردووی زیندوو کرده وه، [به لام] ته م
مردوو بوو نه یهیشته ته و له دنیا دا بمری،
هه تا دنیا بمینی ته مینی!. به لی زور راسته
که شاعیریکی ئیران (رابیت کوردستانی)
ته لی:

دلیران را پس از مردن دلیری بیشتر گردد
که چرم گرگ بعد از خود به پیل افکن سپر گردد
به م وتاره بچووکه سه ره تا که مان دوایی هینا.

چۆن عومەر خە پیامم کرد بە کوردی؟

هەرچەند تە ماشای ئە و نووسراوانەم ئە کرد
کە لە بابەت «خە پیام» هوه نووسراون سەرم
سورپ ئە ما کە ئەم چەند چوار خشته کیه بو
بە چوار قورنە ی دنیا دا بلا و بووه وه و بو بە
هەموو زمانیک تە رجەمە کرا؟ جارێ ئە گەر
بلیین شاعیری وه کوو خە پیام لە ئیرانا
نە بووه راست نییه؛ چونکە «سە عدی»
شیرازی و «کە لیم» ی هەمەدانی و
«شە وکەت» ی بوخاری و هتد... زۆر لەو
شاعیرتر و پایه بەرزتر بوون. خو ئە گەر

بلیین ئەم شیۆهی چوار خشته کییه که سی
 نیوهی موقه ففا بی و نیوهی چواره م بی قافیه
 بی تهنها عومەر خه پیام وای هیناوه،
 ئەمیش هەرچه ند ئەوهنده ئیشیکی زۆر
 گه وره نییه چونکه روباعی زادهی غه زهل و
 قه سائیده و له پیش خه پیامه وه
 «باباتاهیر»ی هه مه دانی له سه ر ئەم شیۆه یه
 روباعیاتی وتوووه، ئەوهنده هه یه که
 روباعیاتی باباتاهیر له سه ر وه زنی
 روباعیاتی خه پیام نییه به لام یه ک شیۆه یه.
 زۆر به به ریا ناچم ته ماشام کرد،
 روباعیاتی خه پیام به هه موو زمانی
 ته رجه مه کراوه و هیچ کاتی ته واو نابی سال
 له سال زیاتر شوعه را و ئوده با به نه سر و
 نه زم په یتا په یتا ته رجه مه ی تازه ئە که نه وه،
 زۆرم لا گران بوو که ئەم روباعیاته به
 کوردی ته رجه مه نه کری.

چوارینه کانی خه پیام، وه رگیراوی شیخ سه لام

سالی ۱۹۳۸ له «حله» مه ئموور
 زه راعهت بووم برپارم دا که به شاعر
 روباعیاتی ناوبراو بگورم به کوردی،
 هندی نوسخه ی عومهر خه پیام له
 مه کته به کانی به غدا کری، له ناو هه موویانا
 نووسراوه که ی «حسین دانش» م هه لبارد و
 دهستم کرد به گورینی. له سالی ۱۹۳۹ دا
 تاقه یه ک کورم بوو مرد زور نار ههت و
 دلگیر بووم ئیتر نه متوانی هیچی تر هوشم
 به لای شیعره وه بمینی:

کی شعر ترانگیز و خاطر که حزین باشد
 یه نکته در این معنی گفتیم و همین باشد
 دهر به دهری و نار ههتی یه ک له سه ر
 یه ک پرووی تی کردم، به راستی له زور کاتا له
 ژیان بیزار نه بووم. هه تا ئیمسال دیسان
 نه قلیان کردم بو به غدا یه ک دوو جار

هاورپئی خوۆشه و یستم مامۆستا
 «عه لائه دین سه جادی» م زیاره ت کرد،
 «مومی ایله» زۆر بوۆ بلا و بوونه وهی شیعر و
 ئەدهبی کوردی له تهقه لادا بوو، به شیوه
 جوانه که ی خوۆی فهرمووی: باکتیبیکی
 چیرۆکی بچکۆله بنووسین، بریارم بوۆ دا. له
 پاشا پیموت که: ئەگەر هه لئه سوورپ
 روباعیاتی عومه ر خه پیام که (۲۱۶)
 روباعیه ته رجه مه م کردووو چاپی بکه زۆر
 مه منوون ئە بهم، خوا هه لئاگری مه ردانه هاته
 پیشه وه و لئی وه رگرتم و دهستی پی کرد.

تکای تایبه تی له خوینده واران
 خوۆشه و یست ئە که م که به چاوی لوتف
 ته ماشا و له نارپیکی و نه زانینمان
 چاوپۆشی بفهرموون

سه لام

این کوزه چو من عاشق زاری بوده است
در بند سرزلف نگاری بوده است
این دسته که بر گردن او می بینی
دستی است که در گردن یاری بوده است

ئه م گۆزه وهك من عاشقی بوو زار
به تالی زولفی یاری گرفتار
ئه وه دسته ئیسته تهوقی ملیه تی
دهستی بوو، کام دهست؟! دهستی ملی یار

۲

پیش از من و تو لیل و نهارى بوده است
گردنده فلك برای كاری بوده است
زینهار قدم به خاک آهسته نهی
كان مردمك چشم نگاری بوده است

۱۴

بهر له من و تو شهو و روژی بوو
چهرخی جه فاکار نه هات و نه چوو
بو سهر نه م خاکه پی به نه سپایی
دانی، چاوه کهم، چاوی یاری بوو

۳

این کهنه رباط را که عالم نام است
وارامگه ابلق صبح و شام است
بزمی ست که وامندهی صد جمشید است
قصریست که تکیه گاه صد بهرام است

ئهم که لاوهیه که دنیای نامه
ئارامگاهی بهیانی و شامه
به زمیکه له سه د جه مشید جیماوه
قه سریکه ته کیهی سی سه د به هرامه

۵

در هر دشتی که لاله زاری بوده است
آن لاله ز خون شهریاری بوده است
هر برگ بنفشه که از زمین می‌روید
خالیست که بر رخ نگاری بوده است

ئه و ده‌شته که واهه لاله‌زاره
گولاله‌ی خوینی چهن شه‌هریاره
وه‌نه‌وشه‌ی ره‌نگ‌شین له خاک دیته‌دهر
ده‌نکه خاله‌که‌ی سه‌رگونای یاره

٦

افسوس که سرمایه ز کف بیرون شد
و از دست اجل بسی جگرها خون شد
کس ناید از آن جهان که تا پرسم از او
که احوال مسافران عالم چون شد

۱۸

دهستمایه‌ی عومرم له دهستم ده‌رچوو
به په‌نجه‌ی نه‌جهل‌جگر کون کون بوو
ناگه‌رپته‌وه که‌سی له و دنیا
تالی‌ی بپرسین: نه‌حوالی مردوو

V

افسوس که نامه‌ی جوانی طی شد
وین تازه بهارِ شادمانی دی شد
آن مرغِ طرب که نامی او بود شباب
فریاد ندانم که کی آمد، کی شد

نامه‌ی جوانیم پیری زوو درِی
غونچه‌ی به هاری شادی هه‌لوه‌ری
ئه و مه‌له که واناوی جوانی بوو
که‌ی هات نازانم! که‌ی؟ بو کوی فری؟

۸

یاران موافق همه از دست شدند
در پای اجل یکان یکان پست شدند
خوردیم ز يك شراب، در مجلس عمر
دوری دو سه پیشتر ز ما مست شدند

۲۰

یارانی هاوسهر له دهستم دهرچوون
له دهریای شینی ئەجەل سەرنگوون
هەر یەك شەراب و هەر یەك مەجلیس بوو
بەلام دوو دەوره له من زیاتر بوون

۹

گویند بهشت و حور عین خواهد بود
و آن جامی ناب و انگبین خواهد بود
گر مامی معشوقه پرستیم رواست
چون عاقبت کار همین خواهد بود

ئه لّین له بههشت حووری و غیلمانه
شهرابی ئال و ههنگوینی شانه
نان ئه و نانه یه ئه مرؤ له خوانه
بو خوم هه لگرم بو ئه و زه مانه

۱۰

گردون ز زمين هيچ گلي بر نارد
تا نشکند و باز به گل نسپارد
گر ابر چو آب خاك را بردارد
تا حشر از او خون عزيزان بارد

۲۲

گه ردوون له زهوی گول ناکا دیاری
نه سپیری به خاك، پروانه کاری
هه ور له جیاتی ئاو، گهر خاك هه لَبگری
خوینی نازاران خورزه م ئه باری

||

ابر آمد و باز بر سر سبزه گریست
بی باده‌ی گلرنگ نمی باید زیست
این سبزه که امروز تماشاگه ماست
تا سبزه‌ی خاک ما تماشاگه کیست

ره هیله ئەکا هه‌وری به‌ه‌اران
بو سه‌بزه‌زاری پوخساری یاران
سه‌یرانگای منه، ئیمرو ئەم سه‌بزه
بو سه‌بزه‌ی ئیمه کی دیته سه‌یران؟

۱۲

هر سبزه که در کنار جویی رسته است
گویی ز لب فرشته خویی رسته است
هان بر سر سبزه پا به خواری نه نهی
کان سبزه ز خاک لاله رویی رسته است

۲۴

سهوزه گیای تازه لیوی جوّیبار
سروچکه ئه‌دهن ده‌می نه‌وبه‌هار
نامه‌ردت نه‌کن سه‌رنجی بدهن
نیشان‌ت ئه‌دا، تازه خه‌تی یار

۱۳

تا هشیارم طرب ز من پنهان است
ور مست شوم در خردم نقصان است
حالیست میان مستی و هشیاری!
من بندهی آن که زندگانی آن است

۲۵

له هوشیاریم شادیم مه حاله
وهك له مهستیما عه قلم به تاله
حالیکه بهینی مهستی و هوشیاری
بهندهی نه و که سهم نه و حاله ی حاله

ای دل چو زمانه می کند غمناکت
 ناگاه برود ز تن جان پاکت
 به سبزه نشین خوش بزی روزی چند
 زان پیش که سبزه بردمد از خاکت

ٲه‌ی دل زه‌مانه غه‌می لیٲ ٲه‌وی
 گیانی شیرینت ده‌رئ‌ه‌چی شه‌وی
 خوٲش بژی ٲیمر و له سه‌بزه‌زارا
 به‌رله‌وه سه‌بزه‌ی خاکت سه‌رکه‌وی

۱۵

چون ابر به نوروز رخ لاله بشست
برخیز و به جام باده کن عزم درست
که این سبزه که امروز تماشاگه توست
فردا همه از خاک تو می خواهد رست

۲۷

به هوری نه ورۆز گول چاوی شوریا
تو و پیاله و شهراب، دامینی چیا
ئیمرو تیر سهیری سهوزه گیا بکه
سبچهی له خاکت سهوز ئه بی گیا

۱۶

گویند که دوزخی بود مردم مست
قولیست خلاف، دل در آن نتوان بست
گر عاشق، مست دوزخی خواهد بود
فردا باشد بهشت همچون کف دست

۲۸

پیم‌ئه‌لین دوزه‌خ مه‌خسوس بو مه‌سته
به‌م واته‌واته قه‌ت دل مه‌به‌سته
گر عاشق و مه‌ست بچنه جه‌ه‌ننه‌م
به‌ه‌شت چوّل و هوّل وه‌ك به‌ری ده‌سته

IV

می خور که به زیر گل بسی خواهی خفت
بی مونس، بی رفیق، بی همدم و جفت
زینهار به کس مگو تو این راز نهفت:
هر لاله که پژمرد نخواهد بشکفت

مهی بخوئیسته، نه چیته ژیر گل
بی روح، بی ره رفیق، بی هاوده م، بی دل
زینهار نه م سیرره ناشکرانه که ی
که په ژمورده بوو گه شکه ناکا گول

IV

می خور که به زیر گل بسی خواهی خفت
بی مونس، بی رفیق، بی همدم و جفت
زینهار به کس مگو تو این راز نهفت:
هر لاله که پژمرد نخواهد بشکفت

مه‌ی بخوئیسته، نه چیته ژیر گل
بی روح، بی ره‌فیق، بی هاوده‌م، بی دل
زینهار نه‌م سیرره ئاشکرا نه‌که‌ی
که په‌ژمورده بوو گه‌شکه ناکا گول

آنان که محیط فضل و آداب شدند
 و ز جمع کمال شمع اصحاب شدند
 ره زین شب تاریک نبردند برون
 گفتمند فسانه و در خواب شدند

ئه و چه کیمانه که سه رده فته رن
 خاوه نی عیلم و فه زل و هونه رن
 له م شه وه زه نگه ریّیان ده رنه کرد
 هه رچه ن هاتن، چوون هه ر بیّ خه به رن

۱۹

قومی ز گزاف در غرور افتادند
قومی ز پی حور و قصور افتادند
معلوم شود چو پردها بردارند
کز کوی تو دور، دور افتادند

۳۱

قهومی مه شغوولی درو و دهلهسه
قهومی هه ر حوری و بههشتیان بهسه
ئه م په رده لاجی ئاشکرا ئه بی
دوورن، زور دوورن ئه و جووره کهسه

۲۰

قومی متفکرند در مذهب و دین
جمعی متحیرند در شك و یقین
ناگاه منادی در آید ز کمین:
که ای بی خبران راه نه آن است، نه این

۳۲

قهومی خهریکی مه زهه ب و دینن
هه ندی داماوی شك و یه قینن
هاکاه جارچی دهنگی هه لبری
هه مووتان کویرن ریی راست نابینن

۲۱

از آمدن و رفتن ما سودی کو؟
و از تار امید عمر ما پودی کو؟
در چنبر چرخ جان چندین پاکان
می سوزد، خاک می شود دودی کو؟

گهر هاتنی من قازانجی توویه
تانی تهونی ژین بوجی بی پویه
له ناو چه نبه ری چه رخا گیانی پاک
بوجی بسووتی، بو ره نجه روویه

۲۲

مرغی دیدم نشسته بر باره‌ی طوس
در پیش نهاده کله‌ی کیکاوس
با کله همی گفت که افسوس افسوس
کو بانگی جرس‌ها و کجا ناله‌ی کوس؟

۳۴

مه‌لیکم بینی له‌سهر قه‌لای تووس
له ژیر چنگیا بوو که‌لله‌ی که‌یکاووس
به که‌لله‌ی نه‌گوت: نه‌فسووس سه‌دنه‌فسووس
کوانی ده‌نگی زه‌نگ؟ کوانی ناله‌ی کووس؟

۲۳

توبه مکن از می‌اگرت می‌باشد
صد توبه‌ی نادمانه در پی‌باشد
گل‌جامه‌دران، بلبل‌نعره‌زنان
در وقت چنین توبه‌رواکی‌باشد

نه‌کهی تو ته‌وبه‌له مه‌ستی بکه‌ی
چونکه‌له و ته‌وبه‌سه‌د ته‌وبه‌ئه‌کهی
گول‌گه‌شکه‌بکا، بولبول بخوینی
تو و پیاله و شهراب، شیشه و جامی مه‌ی

گل صبح دمی به خود بر آشفتم، بریخت
 با باد صبا حکایتی گفتم، بریخت
 بد عهدی چرخ بین که گل در ده روز
 سر بر زد، غنچه کرد، بشگفتم، بریخت

دهمه و به یانی گول که و ته گرین
 وتی به سه با به دلی غه مگین:
 سه یری موله تی چه رخی به دخوو که
 بو ده روژ غونچه، گول و هه لوه رین

۲۵

بنگر ز صبا دامن گل چاک شده
بلبل ز جمال گل طربناک شده
در سایه ی گل نشین، که بسیار این گل
از خاک بر آمده است با خاک شده

۳۷

به شنه ی سه با گولّ پهرده ی درّی
بولبول به ناله دهنگی هه لّبری
له سایه ی گولّدا دانیشه که گولّ
ئه بیّتو به خاک، له خاک دهر پهرّی

۲۶

فردا علم نفاق پی خواهم کرد
با موی سفید قصد می خواهم کرد
پیمانهای عمر من به هفتاد رسید
این دم نکنم نشاط، کی خواهم کرد؟

۳۸

داری به یاد اخی نفاق پهی ئە کەم
به مووی سپیمۆ مه یلی مه ی ئە کەم
په یمانه ی ژینم گه یشته حه فتا
ئێستا که نه یکه م فه رموو که ی ئە یکه م؟

۲۷

یک چند به کودکی به استاد شدیم
یک چند به استادی خود شاد شدیم
پایان سخن نگر که ما را چه رسد
چون آب در آمدیم، چون باد شدیم

چه ندی خه ریکی ئاو و گلّ ئه بووین
یا به سه ر بادا ئه هاتین ئه چووین
قسه هه زاره هه ر دووی به کاره
وه کوو «ئاو» هاتین وه کوو «با» ئه رۆین

آن‌ها که کهن شدند، آن‌ها که نوند
هرکس پس از آمدن یک‌ایک بروند
این کهنه جهان به کس نماند جاوید
رفتند، روند، دگر آیند و روند

پیر و جوان و تازه‌ی نو تو نوی
یه‌ک به دوا‌ی یه‌کدا هه‌ر ئه‌روا، هه‌ردی
ئه‌م دنیا تاسه‌ر بو‌که‌س نامینی
هه‌رچی بی‌ ئه‌روا! رو‌یی و چی لی‌دی؟

۲۹

رندی دیدم نشسته بر خنک زمین
نه کفر، نه اسلام، نه دنیا و نه دین
نه حق، نه حقیقت، نه شریعت، نه یقین
اندر دو جهان که را بود زهره‌ی این؟

۴۱

ره‌ندی‌کم بینی له پرووی سه‌رزهمین
بیزار له دنیا، بیزارتر له دین
حه‌ق، حه‌قیقه‌ت، شه‌ریعه‌ت، یه‌قین
له‌لای وه‌ک پووش بوو! ئیوه‌ش وا بژین

۳۰

این چرخ طاسیست نگون افتاده
در وی همه زیرکان زبون افتاده
در دوستی شیشه و ساغر نگرید:
لب بر لب در میان خون افتاده

۴۲

گهر دوون تاسیکی ده‌مه‌ونخوونه
دانا له ژیریا زار و زه‌بوونه
سه‌یری دوّستی پیاله و شیشه‌کن
خوین له به‌ینانا باده‌ی گولگوونه!

۳۱

از منزل کفر تا به دین یک نفس است
در عالم شک تا به یقین یک نفس است
این یک نفس عزیز را خوش دار:
چون حاصل عمر ما همین یک نفس است

۴۳

بهین کوفر و دین، هه ناسه یه که
رپی شک و یه قین، هه ناسه یه که
خوش بژی ده می به شوخ و شهنگی
که عومری شیرین هه ناسه یه که

ای دل ز زمانه رسم احسان مطلب
 و از گردش دوران سر و سامان مطلب
 درمان طلبی درد تو افزون گردد
 با درد بساز، هیچ درمان مطلب

دله له دنیا چاکه‌ی چیت ئه‌وی؟
 چۆن ئاسووده‌یی بهر تو ئه‌که‌وی؟
 داوای دهرمان که‌ی دهردت زیاد ئه‌کا
 دهرمانت نه‌وی، به دهرد بسره‌وی

۳۳

گاوِیست در آسمان، نامش پروین
یک گاوِی دگر نهفته در زیر زمین
چشم خردت گشای چون اهل یقین
زیر و زبر دو گاوِ مِشتی خربین

گایهک له ئاسمان ناوی پهروینه
گایهک کوله کهی ژیری زه مینه
به چاوی خیره د سه ره نجه بده
مابهینی دوو گاکه رگه ل بینه

۳۴

چون لاله به (نوروز) قدح گیر به دست
با لاله رخی، اگر تو را فرصت هست
می نوش به خرمی که این چرخ کبود
ناگاه تو را چو خاک گرداند پست

۴۶

که نه ورۆز گولی خسته سهر په نجه
له گهل دولبه ری پر لاروله نجه
شهراب بنوشه ئەم چه رچه شینه
«قاروونی» فهوتان، گهنجی ههر ره نجه

۳۵

در دل نـتوان درخت اندوه نشاند
همواره کتاب خرمی باید خواند
می باید خورد، کام دل باید راند
پیداست که چند در جهان خواهی ماند

له دَلِّدا، داری خه فتهت مه روینه
کتیبی عه شق ئه شعار بخوینه
شهراب بنوْشه، پیاله‌ی په یاپه‌ی
به پیاله‌ی له بریز ریشه‌ی دهرینه

۳۶

چون آمدنم به من نبود روز نخست
و این رفتن بی‌مراد عزمیست درست
برخیز، میان ببند ای ساقی چُست
که اندوه جهان به می‌فرو خواهم شست

۴۸

کئی له هاتندا پرسى پى کرا؟
خو له مردندا هر به زور برا؟
نامه رد هه ساقى شه رابى تیکه
بو دنیای تارىک هر مهیه چرا

۳۷

از درس علوم جمله به گریزی به
و اندر سر زلف دلبر آویزی به
زان پیش که روزگار خونت ریزد
تو خون قنینه در قدح ریزی به

له عیلم و فنون لاده به تاله
به ئالی زولف، نه و چاوه کاله
به ره وه نه جهل خوینت بریژی
خوینی سوراحی بریژه پیاله

۳۸

بر روی نکوی و لب جوی و مل و ورد
تا بتوانم عیش طرب خواهم کرد
تا بوده‌ام و باشم و خواهم بودن
می خورده‌ام و می خورم و خواهم خورد

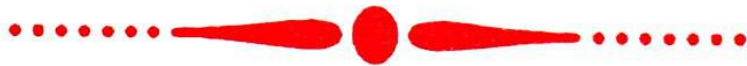
۵۰

من و گول‌پرو خسار، سه‌وزه گیا و ناو گول
هه‌تا بتوانم که‌یف ئه‌که‌م به دل
تا ب‌بم، ئه‌ژیم، ئه‌بم، ئه‌می‌نم
خوار دوومه، ئه‌یخوم شهرابی سه‌رچل

۳۹

ای دوست بیا تا غم فردا نخوریم
و این يك دمی عمر را غنیمت شمريم
فردا که ازین دیر کهن در گذریم
با هفت هزار ساله گان برابریم

۵۱

ره فیق قهت غه می به یانی مه خو
به م تو زه عومره مه به ده سخه رو
ئه وانهی ئه ژین حه فتا هه زار سال
وهك یه که لای من، من و ئه و و تو

ع

در دهر هر آن که نانی دارد
و از بهر نشست آشیانی دارد
نه خادم کس بود، نه مخدوم کسان
گو: شاد بزی که خوش جهانی دارد

۵۲

نه وهی له دونیا له تی نانی بوو
که لاهه کوئی، ئاشیانی بوو
پیاوی کهس نه بی، کهس پیاوی نه بی
هر نهو ژیاوه، نهو ژیانی بوو

۴۱

گر ملك تو مصر، روم، چین خواهد بود
و آفاق زمین زیر نگین خواهد بود
خوش باش کزین جهان نصیب من و تو
ده گز کفن، دو گز زمین خواهد بود

با مولکی توئی میسر و روم و چین
له ژیر پیتابی سارای سهرزه مین
بهشی من و تو ههر وه کوو یه که
ده گز که فهن و یه ک دوو گز زه مین

۴۲

ای بر سر سروران عالم فیروز
دانی که چه وقت می بود روح افروز؟
یکشنبه و دوشنبه، سه‌شنبه و چار
پنج‌شنبه و آدینه و شنبه؛ شب و روز

۵۴

«شیرین» شیرینی فہرموو بہ خہسرہ و
کہ کہی مہی بہ رُوح تہ بخشی برہ و؟
یہ ک شہم، دوو شہممہ، سی شہممہ و چوار
پینج شہممہ، جومعہ، شہممہ، رُوژ و شہو

۴۳

عشقی که مجازی بود آتش نبود
چون آتش نیم مرده تابش نبود
عاشق باید که سال و ماه و شب و روز
آرام و قرار و خورد و خوابش نبود

عشقی مه جازی عه شقیکی وشکه
وه کوو ئاگری قامیش و پووشکه
عاشقی بی قه رار رۆژ و مانگ و سال
خواردن و خه وتن مار و دوو پیشکه

۴۴

امشب می جام یک منی خواهم کرد
خود را به دو جام می غنی خواهم کرد
اول سه طلاق عقل و دین خواهم داد
پس دختر رز را به زنی خواهم کرد

۵۶

.....
نیمشهو پیاله‌ی یه‌ک مهنی نه‌کم
به دوو پیاله‌ی مه‌ی دلّ غهنی نه‌کم
هر شه‌ش ته‌لاقی عه‌قل و دین نه‌دهم
نه‌وسا «کچی‌ره‌ز» خوازبینی نه‌کم

۴۵

ای دل چو حقیقت جهان هست مجاز
چندین چه بری خواری از این رنج نیاز
تن را به قضا سپار و با وقت بساز
که این رفته قلم ز بهر تو ناید باز

دنیا به ته حقیق هه مووی مه جازه
راز و نیازی تیادا مه خوازه
سینه ت قه لغانی تیری قه زا بی
قه له م چی نووسی، تیپه ری تازه

۴۶

زان پیش که غمهاش شبیخون آرند
فرمای که: تا باده‌ی گلگون آرند
تو زرنه‌ای غافل نادان که ترا
در خاک نهند، باز برونت آرند

۵۸

بهر له‌وه که غم بکا شه‌ببخوون
په‌یا په‌ی تی‌که، تو باده‌ی گولگون
خو تو ئالتوون نیت هه‌ی قه‌لی نادان
جاری‌تر له خاک نابینی ده‌رچوون

۴۷

بر سنگ زدم دوش سبوی کاشی
سر مست بودم که کردم این اوباشی
با من به زبان حال گفت سبو:
من چو تو بدم، تو نیز چون من باشی

قاپیکی شووشه‌م دا له‌به‌رد، بوو ورد
مه‌ست و سه‌رخوش بووم، زور نابه‌جیم‌کرد
شکا، زره‌ی هات، زیرانی و وتی:
پیاوی بووم وه‌ک تو، خاوه‌ن زهد و خورد

هر گه که بنفشه جامه در رنگ زند
 در دامن گل باد صبا چنگ زند
 هشیار کسی بود که با سیمبری
 می نوشد و جام باده بر سنگ زند

کاتی وه نه وشه رهنگ شین هه لینی
 شنه شن شه مال گول ئه جوولینی
 هوشیار که سیکه هاوشانی دولبه ر
 شه راب بنوشی، شیشه بشکینی

۴۹

دوران جهان بی می ساقی هیچست
بی زمزمه‌ی نای عراقی هیچست
هر چند در احوال جهان می نگرم
حاصل همه عشرتست، باقی هیچست!

دنیا بیّ مهی و بیّ ساقی هیچه
بیّ زمزمه‌ی نای عیراقی هیچه
سه‌راپا دنیا سه‌رنجه ئه‌دهم
حاسلّ عوشره‌ته، ماباقی هیچه

۵۰

ابریق می مرا شکستی ربّی
بر من در عیش را بستی ربّی
بر خاک فگندی می گلگون مرا
خاکم به دهن مگر تو مستی ربّی!؟

شووشه‌ی شهرابت شکانم خودا
داتخست دهروازه‌ی ژیانم خودا
من لیّمداکه چی وا توّی گرتوووه
قلّپ قلّپ شهرابت پژانم خودا

۵۱

نا کرده گناه در جهان کیست بگو؟
آن کس که گنه نکرد چون زیست بگو؟
من بد کنم و تو بد مکافات دهی
پس فرق میان من و تو چیست بگو؟

کی گوناھ ناکا؟ کییه پیّم بلّی
هیچ کهس، بی گوناھ کییه پیّم بلّی
که من بهد بکه م، توّش هه ر بهد بکه ی
فه رقی من و توّ چیه پیّم بلّی؟

۵۲

صیاد ازل که دانه در دام نهاد
صیدی بگرفت آدمش نام نهاد
هر نیک و بدی که می‌رود در عالم
او می‌کند و بهانه بر عالم نهاد

سه‌بیادی نه‌زهل داوی نایه‌وه
دانه‌ی بو ئاده‌م خسته کایه‌وه
فیتی خوویه‌تی، عالم به‌د ناوه
«نعم» به‌هانه به «بلی» یه‌وه

۵۳

در گوش دلم گفـت فـلـك پـنـهـانی:
حکم که قضا بود ز من میدانی؟
در گردش چرخ اگر مرا دست بُدی
خود را برهاند می ز سرگردانی!

دای به گویـی دَلـدا فـهـلـهـك پـنـهـانی
تَوّـچـهـوت و چیلـی له من ئەزانی
لهـم دهـوره و پیـچه گـهـر دهـستم ئەبوو
خۆم نهـجات ئەدا لهـسهـرگـهـردانی

۵۴

گر من ز می مغانه مستم هستم
گر کافر گر بت پرستم هستم
هر طائفه‌ای به من گمانی دارند
من زان خودم، چنان چه هستم، هستم

۶۶

ئه‌گه‌ر بی‌دینم، گه‌ر بی‌ئیمانم
ئه‌گه‌ر سه‌رخووشی مه‌یخانه‌کانم
هه‌رکس به‌ره‌نگی له‌من تیئه‌گا
منیش هه‌ر ئه‌وه‌م که خووم ئه‌یزانم

۵۵

بر رهگذرم هزار جا دام نهی
گوی که بگیرمت اگر گام نهی
یک زره ز حکم تو جهان خالی نیست
تو حکم کنی و عاصیم نام نهی

رِیَبازم هه موو به «داو» ته نراوه
بو هه ر لا برؤم رِیم لی گیراوه
دنیا وهك هه وا پره له حوکت
حوکم توّ ته یکه یت، من عاسیم ناوه!

۵۶

از آب، گلم سرشته‌ای، من چه کنم؟
وین پشم و قصب تو رشته‌ای من چه کنم؟
هر نیک و بدی که از من آید به وجود
تو بر سر من نوشته‌ای، من چه کنم؟

منت دروست کرد له گل و له ئاو
خوری و قامیشت هوندده و تاتاو
چاکه، خراپه، هه‌رچی که ئه‌یکه
یه‌ک یه‌ک تو نووسیت، من ئه‌که‌ی به‌دناو

۵۷

آورد به اضطرارم اول به وجود
خبر حیرتم از حیات چیزی نفزود!
رفتیم به اکراه، ندانیم چه بود:
زین آمدن و بودن و رفتن مقصود؟

زور به پهله پهله بو دنیا هاتم
حیره تی زیاد کرد دهوره ی حه یاتم
نه مزانی چی بوو مه قسوودی گهر دوون
لهم هاتو چویه، بوون و مه ماتم

جامیست که عقل آفرین می زندش
 صد بوسه ز مهر برجبین می زندش
 وین کوزه گری دهر چنین جام لطیف
 می سازد، باز بر زمین می زندش!؟

وجود جامیکه عقل نه نوینی
 خیره له لیوی سه د ماچ نه سیننی
 سهیره شیشه گهر نه م شیشه جوانه
 بو دروست نه کا؟ بو نه یشکیننی!؟

۵۹

با یار چو آرمیده باشی همه عمر
لذات جهان چشیده باشی همه عمر
هم آخر عمر رحلت باید کرد!
خوابی باشد که دیده باشی همه عمر!

عومرت له گه لّ یار گهر به سه ر بیینی
هه موو هه ر به ناز بو سه بسیینی
ئاخری ئه مری، هه ر ئه بی برۆی
دونیا خه ویکه ساتی ئه بیینی!

۶۰

از گردش این دایره بی پایان
بر خورداری دو نوع مردم را دان:
یابا خبری تمام از نیک و بدش
یابی خبری از خود و از حال جهان!

۷۲

دووکس لهم دنیا ئیشیان تهواوه
چهرخ وه کوو خه رَهك لایان سواوه
یهك: خه بهرداری تهواو تیگا
دوو: بی خه به ربی لهم بهن و باوه!

۱۱

گردون نگری ز عمر فرسوده‌ی ماست
جیحون اثری ز اشک آلوده‌ی ماست
دوزخ شرری ز رنج بیهوده‌ی ماست
فردوس دمی ز وقت آسوده‌ی ماست

۷۳

گهردوون تاقیکی عومری تالمانه
جه یحوون فرمیسکی ئەشکی ئالمانه
به ههشت ساتیکی شادی ژیانه
دوزهخ پزیسکه‌ی ناله نالمانه

۶۲

يك نان به دو روز اگر شود حاصل مرد
وز كوزهى شكسته دمی آب سرد
مأمور كسى چرا باید بود
یا خدمت چون خودی چرا باید کرد؟

۷۴

به دوو رۆژ نانی پەیدا بکا پیاو
گۆزه شكاوئ له گهڵ دوو قوم ئاو
بوچی خزمهتی ئەم و ئەو بکا؟!
وهیا مهئموور بی درۆ و چاو و ڤاو

۶۳

از جرم حَضِیض خَاك تا اوج زحل
کردم همه مشکلات گردون را حل
برون جستم ز بند هر مکر و حیل
هر بند گشاده شد مگر بند اجل

له نه رمی زهوی تا به رزی «زوحه ل»
چهن گری هه بوو یهك یهك کردم حهل
له مه کر و حیله ده رچووم پهله په ل
وهك خووی مایه وه موشکیلی نه جهل

٦٤

ای مفتی شهر از تو پرکارتیریم
با این همه مستی ز تو هشیارتیریم
تو خون کسان خوری و ما خون رزان!
انصاف بده کدام خون خوارتیریم؟

ئیمه، ئەهی موفتی! زۆر بی ئازارین
که زۆر سه رخۆش بین زیاتر بیدارین
تۆ خوینی کهس و ئیمهش خوینی رهز
ههردوو ئە یخۆینۆ، کیمان خونخوارین؟

٦٥

ماییم خریدار می کهنه و نو
وانگاه فروشندهی جنت به دو جو
دانی که پس از مرگ کجا خواهی رفت؟
می پیش من آر، هر کجا خواهی رو

منم مشتهری مهیی کونه و نو
ئیمه بهه شتمان داوه به دوو جو
بو من شهراب و تو دنیا و بهه شت
بو هر لائهروی فهرموو زوو برپو

۶۶

یارب تو جمال آن مه مهرانگیز
آراسته به سنبل عنبربیز
پس حکم همی کنی که: در وی منگر!
این حکم چنان بود که: کجدار مریز!

۷۸

.....
جوان دروست نه کهی ناسکتر له گول
نه گریجه و په رچه م، عه نبر و سونبول
نابی سه یری که م، سه یره نه م حوکمه
«دیزه هل نه چی بیته کف و کول»

٦٧

افلاك كه جز غم نفزایند دگر
ننهند به جا تا نربایند دگر
ناآمدگان اگر بدانند كه ما
از دهر چه می کشیم، نایند دگر

فهلڪ لافاوی غم هه لئه سینئ
یه کئی لئه دا، یه کئی ئه فرینئ
مه عدووم بزانی ئه حوالی مه وجود
بو سهر ئه م دنیا کئی پی هه لدینئ؟

۶۸

ما خرقه‌ی زهد بر سر خُم کردیم
و از خاک خرابات تیمم کردیم
شاید به در می‌کده‌ها دریابیم:
آن عمر که در مدرسه‌ها گم کردیم

۸۰

خه رقه م سه ریوْشی سه ر سه ری خومه
خوْلی مه یخانه م بو ته یه ممومه
جی شهوی منه گوْشه ی مه یخانه
ریْگه ی مزگه وتم به روْژ لی گومه

79

عمرت چه دوصد بود، چه سیصد، چه هزار
ز این کهنه سرا برون برنندت ناچار
گر پادشهی و اگر گدای بازار
این هر دو یک نرخ بود آخر کار

۸۱

عومرت دووسهد بی سی سهد بی، ههزار
لهم ویرانه یه ده رئه چی ناچار
ههردوو یه ک نرخه، ههروه کوو یه که
پاشای شاران بی یا گه دای بازار

۷۰

گویند بهشت و حور و کوثر باشد
جوی می و شیر و شهد و شکر باشد
یک جام بده به یاد آن ای ساقی
نقدی ز هزار نسیه بهتر باشد

۸۲

ئه لئن له بههشت حوری و کهوسه ره
جوگهی شهراب و شیر و شه که ره
جامی شهرابم بو تیکه ساقی!
حازر بی کهم بی له قهرز چاکتره!

VI

یک جرعه‌ی می، ملک جهان می‌ارزد
خشت سر خُم، هزار جان می‌ارزد
آن کفه که لب ز می به دو پاک کنند
حقا که هزار طیلسان می‌ارزد

دل‌وپی شه‌راب دونیا ته‌هینی
خشتی سهر کووپه، رُوح ته‌جوولینی
ئه‌و په‌شته‌ماله لیوی پی ته‌سرن
قیمه‌تی هزار به‌رمال ته‌شکینی

۷۲

این اهل قبور خاک گشتند و غبار
هر زره زهر زره گرفتند کنار
آه این چه شرابیست که ناخورده درست
بی خود شده، بی خبرند از همه کار؟!

۸۴

مردووی قهبرستان بوون به توژ و خاک
زه‌رپه له زه‌رپه ترازان تاک تاک
وای لهم شهرابه هر به یهک پیاله
بی‌خه‌به‌ر، بی‌هوش عالم بوو هیلاک

۷۳

آن گه که نهال عمر من کنده شود
و اجزام ز یکدگر پراکنده شود
ور زان که صراحی ای کنند از گل من
حالی که پر از میش کنی زنده شود

۸۵

که ی گه لای عومرم له دار ترازا
جومگم یهک له یهک داخزا، رزا
خاکم سوراحی بکن پر له مه ی
پژمه یهک ته کم، هه لئه ستم ئازا

۷۴

بر خیز مخور غم جهان گذران
خوش باش، دمی به شادمانی گذران
در طبع جهان اگر وفای بودی
نوبت به تو خود نیامدی از دگران

۸۶

هه لسه غم مه خو، دنیا وهك بایه
به شادی بژی، دهر چو لهم کایه
گهر دنیا سه ری وه فای ببوایه
له بهر خهلق نوره بو سهر تو نایه

۷۵

این چرخ فلک بهر هلاک من و تو
قصدی دارد به جان پاک من و تو
بر سبزه نشین، پیاله کش، دیر نماند
تا سبزه برون دمدم ز خاک من و تو

گیانه دوشمنه ئەم چهرخه پیره
دوشمنی گیانی پاشا و وه زیره
کوړی به حهلقه له سهر سهوزه گیا
هاکاله خاکت گیا دای زنجیره

۷۶

با سرو قدی تازه تر از خرمن گل
از دست مده جام می و دامن گل
زان پیش که ناگه شود از گرگ اجل
پیراهن عمر تو چو پیراهن گل

له گه ل یاری کدا وهك خه رمانه ی گول
بگره شه راب و شیشه، گول و مول
به ر له وه ی گورگی نه جهل کراست
بدرینئی، بدره تو دامانی گول

۷۷

ساقى، گل و سبزه بس طريناك شده است
در ياب كه: هفته ي دگر خاك شده است
مى نوش و گلى بچين كه تا در نگرى:
گل خاك شده است و سبزه خاشاك شده است

ساقى! سهوزه گيا و گول تيك ئالاوه
تپه رى بهار حهوت روى ماوه
شهراب بنوشه، سبچه ي ئه بينى
گول، خاك، گيا، درك، سه بزه فه وتاوه

۷۸

در دایره‌ی سپهر نا پیدا غور
می نوش به خوش دلی که دور است به جور
نوبت چو به دور تو رسد آه مکن
جامیست که جمله را چشانند به دور

۹۰

دائیره‌ی گهر دوون به حری بی‌بنه
شهراب بنوشه، چهرخ دوشمنه
دهور نه‌دا نه‌جهل، ده‌ورته دیته‌سهر
شهرابی مهرگ چاره‌ی چه‌شته

۷۹

بـردار پـیاله و سـبو، ای دلجو
بـرگرد بـگرد سـبزه زار و لب جو
که این چرخ بسی قد بتان مه رو
صد بار پیاله کرد و صد بار سبو

سوراحی و پیاله یاری دل نازدار
هه لگره برۆین، بو گوی سه بزه زار
له قهد و بالای یاران هم چهرخه
سه د بار پیاله ی کرد، سوراحی سه دجار

۸۰

طبعم همه با روی چو گل پیوندد
دستم همه با ساغر مُل پیوندد
از هر چیزی نصیب خود بردارم
زان پیش که جزءها به کل پیوندد

۹۲

تہ بعم لہ گہلِ رُووی وہ کِ گولِ تیکہلِ بی
دہست و پیالہ، گولِ چلِ تیکہلِ بی
من لہ ہر باغی گولِی ئہ چنم
بہر لہ وہ ئہ جزام بہ گلِ تیکہلِ بی

۸۱

اسرار ازل رانه تو دانی و نه من
و این حرف (معما) نه تو خوانی و نه من
هست از پس پرده گفتگوی من و تو
چون پرده برافتد نه تو مانی و نه من

۹۳

سه تری ئیزه دی هیچمان نایزانی
ههروهك مه ته له، کی هه لی دینی؟
له پشت پـه رده وه گفتوگو مانه
ئه و په رده لاچی، که سمان نامینی

۸۲

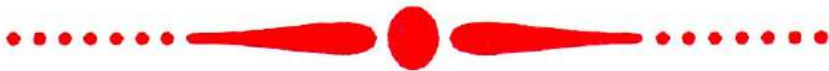
بسیار بگشتیم بگشتی در و دشت
اندر همه آفاق بگشتیم به گشت
کس را نشنیدیم که آید زین راه
راهی که برفت راهرو بازنگشت

ئیمه زور گه پراین به دهر و دهشتا
دنیا پشکنی ورد ورد له گهشتا
به دوو چاو نه مدی تاقه ریبوارئ
به دوو گویش نه مبیست بیته وه هیشتا

۸۳

اجزای پیاله که در هم پیوست
اشکستن او کجا روا دارد مست؟
چندین سرو ساق نازنین و کف و دست
از مهر که پیوست؟ به کین که شکست؟

ئه و پیاله که واده پوول ئه هیئی
سه رخوش مهستیش بی هر نایشکینی
ئه م سه ر و دهست و په نجه شیرینه
کردگار بو ئه یکا و هه لیه وه ریئی

۸۴

ماییم درافتاده چون مرغ به دام
دل خسته‌ی روزگار، آشفته مدام
سرگشته در این دایره‌ی بی‌در و بام
ناآمده بر مراد، نافرته به کام

۹۶

کەوتینه داو و دۆزاخه وهك مهل
ههرفرته فرت و داخ و پهله پهل
گیرۆده‌ی دنیای بی‌درگا و بانین
هاتین بی‌موراد ئه‌رۆین بی‌ئهمهل

۸۵

دارنده چو ترکیب طبایع آراست
از بهر چه او فگندش اندر کم و کاست؟
گر نیک آمد، شکستن از بهر چه بود؟
ور نیک نیامد این صور، عیب کراست؟

له ریک خستندا زاتی کردگار
بو ته بایعی دانا ناهه موار
گهر ریکو پیکه شکانی له چی؟
وه گهر ناریکه، کییه گونا هکار؟

۸۶

هر چند که رنگ و بوی زیباست مرا
چون لاله رخ و چو سرو بالاست مرا
معلوم نشد که در طربخانه‌ی خاک
نقاش ازل بهر چه آراست مرا؟

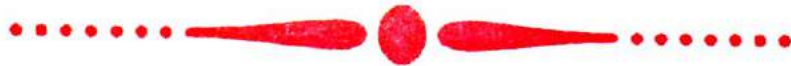
هر چند پهنگ و پرووم، جوان و پهنگینه
بالا وهك سهرو و پروومت نه سرینه
به لام نازانم بو له دنیا دا
وا رازامه وه، بو لام شیرینه؟

۸۷

آغاز روان گشتن این زرین طاس
و انجام خرابی چنین نیک اساس
دانسته نمی شود به معیار عقول
سنجیده نمی شود به مقیاس قیاس

له گهرد و خولی ئەم چەرخە شینە
یا بو تیکچوونی ئەم سەرزەمینە
مەحەکی عقل و ترازووی قیاس
قەلبە، سەر ئەکا! فەرموو بیبینه

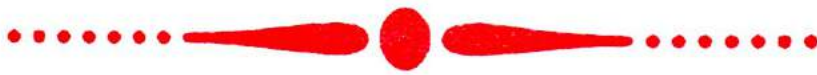
شادی بطلب که حاصل عمر دمیست
 هر زره ز خاک کیقبادی و جمیست
 احوال جهان و اصل این عمر که هست
 خوابی و خیالی و فریبی و دمیست

که یف بکه، ژیان نه فہس دانیکہ
 یهک زہررہ له خاک نہوشیروانیکہ
 ئەحوالی دنیا و ژیانی ہہموو
 خہو و خہیال و تہفرہ دانیکہ!

۸۹

یک هفته شراب خورده باشی پیوست
هان تا ندهی به روز (آدینه) ز دست
در مذهب ما شنبه و آدینه یکیست
جبار پرست باش نه روز پرست

هر هفته بخو شرابی رهنگدار
له دست دهر نه کهی جومعه سه د زینهار
له لای من جومعه و شه ممه وه ک یه که
یه زدان په رستم نه وه ک پوزگار!

۹۰

ساقی قدحی که کار عالم نفسی است
گر شادی ازو يك نفس آن نیز بسی است
خوش باش به هرچه پیشت آید که جهان:
هرگز نشود چنان چه دلخواه کسی است!

۱۰۲

شهرابی، دنیا هر یهك نهفهسه
یهك نهفهس شادی له لای من بهسه
چوون هات گهردشی گهردوون، بسازه
چونکه چهرخی چهرخ بهرعه کسی کهسه

۹۱

زان پيش كه از زمانه تابی بخوريم
با يكدگر امروز شرابی بخوريم
كه اين چرخ فلک به وقت رفتن ما را
چندان ندهد امان كه آبی بخوريم!

به ره وه يهك يهك له دنيا برؤين
ئه مرؤ پيکه وه شه رابی بخوين
وه ختی رؤينمان چونکه ئه م چه رخه
وچانمان نادا ده م و چاو بشوين!

یارب تو کریمی و کریمی کرم است
 عاصی ز چه رو برون ز باغ ارم است
 با طاعتم ار ببخشی آن نیست کرم!
 با معصیتم اگر ببخشی کرم است

به خشنده گی تو له عالم باوه
 عاسی له به هشت بو ده ر کراوه؟
 به هشت به تاعت له کوی به خشینه؟
 له گهل گوناهدا به خشین، ته واوه

۹۳

گر گل نبود نصیب ما خار بس است
ور نور به ما نمی رسد نار بس است
گر خرقه و خانقا، شیخی نبود
ناقوس و کلیسا و زار بس است

ئه گهر گول نه بی همه درک و خار
وه گهر نوور نه بی زوره گریه و نار
خه رقه، خانقا، شیخم گهر نییه
هه یه ناقوس و کهلیسا و زونار

برخیز، بده باده چه جای سخن است؟
 که امشب دهن تنگ تو روزی من است
 ما را چو رخ خویش می گلگون ده
 که این توبه‌ی من چو زلف تو پر شکن است

هه لسه شرابی، وهخت نه ماوه
 ده می تهنگی تووم رۆزی برپاوه
 شرابی ئال بی، وهك گولی كولمت
 تهوبه‌م وهك زولفت: چین چین شکاوه

۹۵

می خوردن و گردی نیکوان گردیدن
به زان که به رزق زاهدی ورزیدن
گر عاشق مست دوزخی خواهد بود
پس روی بهشت کس نخواهد دیدن!

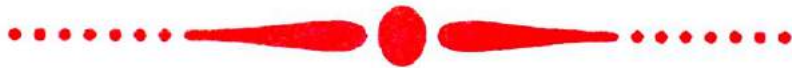

شهراب نوشین و هاوشانی دولبر
چاکتره له ریای زاهدی نویژکه
گر عاشق و مهست بچنه جهه ننم
بههشت چول و هول، له م سهر تا ئه وسهر

۹۶

تاکی ز چراغ مسجد و دودی کنشت؟
تاکی ز زیان دوزخ و سود بهشت
رو بر سر لوح بین که استاد قضا
اندر ازل آن چه بودنی بود نوشت

۱۰۸

تاکی بو مزگهوت، یا بو که نشت چون؟
تاکی بو بههشت له دوزخ ده رچوون؟
برو ببینه: سه ره وحه ی قهزا
چی بوو له نه زهل نووسی، بهرله بوون

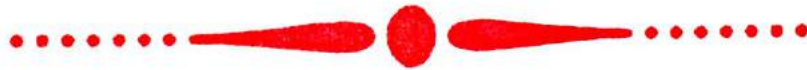
۹۷

آن روز که توسن فلك زین کردند
و آرایش مشتری و پروین کردند
این بود نصیب ما ز دیوان قضا
ما را چه گنه، قسمت ما این کردند؟

ئه و رۆژه ئه سپی گه ردوون زین کرا
مشتهری و پهروین ئارایش درا
هه رکهس بهشی خووی درایه دهستی
گوناهمان چیه؟ وها بهش کرا!

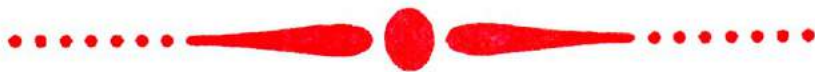
آنان که به کار عقل در می کوشند
 هیئات که جمله (گاو نر می دوشند)
 آن به که لباس ابلهی در پوشند
 که امروز به عقل تره می ن فروشند

ئهوانه که وا به بیر و هوشن
 هه موو خه ریکی: (نیره بیدوشن)؛
 عه قلّ سه ر به سه ر ته ره پیاز ناکا
 وا چاکه جلی ئه بله ه بیوشن!

۹۹

بر مفرش خاک خفتگان می بینم
در زیر زمین نهفتگان می بینم
چندان که به صحرای عدم می نگرم
ناآمدگان و رفتگان می بینم

له سه ره فرشی خاک خه وتوو دیاره
له ژیر زه ویدا که وتوو دیاره
که دهشتی «عهدهم» سه رنجه ئهدهم
چین چین نه هاتوو و هاتوو دیاره

۱۱۲

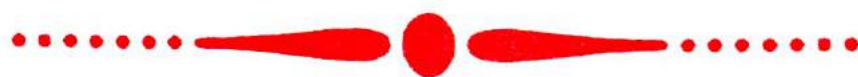
هر گه که طلوع صبح ازرق باشد
باید به گفت می مروق باشد
گویند در افواه که حق تلخ بود
باید که بدین دلیل می حق باشد

سهر له به یانه ده می شه فه قه
له پیاله و شووشه هه لسیّنه ته قه
مه شهوور و باوه: حق تال و ره قه
بوّیه مهی تاله، مه علومه حه قه

۱۰۱

آبادی میخانه ز می خوردن ماست
خون دو هزار توبه در گردن ماست
گر من نکنم گناه رحمت چه کند
آرایش رحمت از گنه کردن ماست

مه یخانه دایم به من ئاوايه
خوینی دوو هزار تهوبه م له لایه
من گوناھ نه که م ره حمهت چی ئه کا؟
ره حمهت بی گوناھ چییه؟ چی تیایه؟

۱۰۲

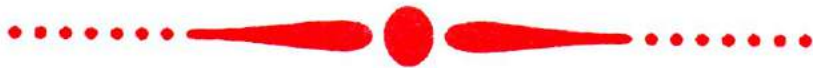
درده می لعل لاله گون ای ساقی
بگشاز گلوی شیشه خون ای ساقی
که امروز برون ز جام می نیست مرا
یک محرم پاک اندرون ای ساقی

۱۱۴

ساقی: شهرابی عقیق بنوینه
له گهرووی شیشه دهی خوین برژینه
به غهیری جام و شهراب من نیمه
هاورازی دل پاک وه کوو ئاوینه

۱۰۳

صبح است دمی بر می گلرنگ زنیم
وین شیشه‌ی نام و ننگ بر سنگ زنیم
دست از امل دراز خود باز کشیم
در زلف دراز و دامن چنگ زنیم

به یانه ساقی شهرابی گول ره‌نگ
وردی کهین به به‌رد شیشه‌ی نام و نه‌نگ
دهست له ئومیدی ژاکاو هه‌ل‌گرین
بو زولفی لوول و بو دامانی چه‌نگ

۱۰۴

زان می که مرا قوت روانست بده
زان گر چه سرم بسی گران است بده
بر نه به کفم قدح که دهر افسانه است
و این عمر چو باد گذرانست بده

۱۱۶

له و مهیه جامی قووتی رهوانه
بمدهری هرچهن سهرم گرانه
دنیا وه کوو «با» دی، تیئه پهری
بو دهردی دنیا هر مهی دهرمانه

۱۰۵

تا بتواني رنجه مگردان کس را
بر آتش خشم خویش منشان کس را
گر راحت جاودان طمع می داری؟
می رنج همیشه و مرنجان کس را

دل نازار مه به، قهت دل مه شکنه
به ناگری رق، کهس مه سووتینه
گه ر ناسووده گی یه ک جاریت ته وی؟
خوت بره نجینه، کهس مه ره نجینه

۱۰۶

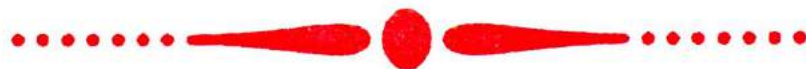
يك جام شراب صد دل و دين ارزد
يك جرعه‌ی می مملکت چين ارزد
جز باده‌ی لعل نيست در روى زمين
تلخی كه هزار جان شیرين ارزد

۱۱۸

یهك پیاله شہراب سہد دلّ و دینہ
تہنیا یهك چوړی چین و ماچینہ
لہ سہر پرووی زہمین تہنہا شہرابہ
تالیکہ گیانہ؛ گیانی شیرینہ

۱۰۷

از آمدنم نبود گردون را سود
و از رفتن من جمال جاهش نفزود
و از هیچ کسم نیز دو گوشم نشنود
که این آمدن، رفتنم از بهر چه بود؟

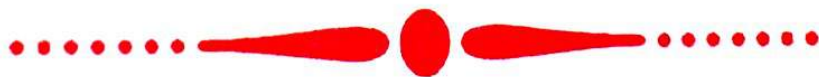

له هاتن غهیری دهردی سهر چی بوو؟
له مردن غهیری دهر به دهر چی بوو؟
له هیچ کهس نهم بیست من بهم دوو گوئییه:
نهم هاتو چوونهی من له بهر چی بوو؟

۱۰۸

ای دل تو به ادراک معما نرسی
در نکته‌ی زیرکان دانا نرسی
این جا ز می لعل بهشتی بر ساز
که آن جا که بهشت است برسی یا نرسی!

۱۲۰

دلّه تو دهرکی موعه‌مما ناکه‌ی
وا زوو له نوکته‌ی دانا تیناگه‌ی
لیره له شهراب بههشتی سازده
لهوی به بههشت ئه‌گه‌ی یا ناگه‌ی!

۱۰۹

این قصر که بر چرخ همی زد پهلو
بر درگه اوشهان نهادندی رو
دیدیم که بر کنگره اش فاخته ای
بنشسته همی گفت که: کو کو کو کو

ئه و قه سره که وا جووتی چهرخ به رزبوو
شاهان بو ده رگای ئه چوون پروو به پروو
یه ک قومریم بینی له سه رته لاری
به ناله ئه یگوت: کوو کوو کوو کوو کوو

۱۱۰

چون نیست درین زمانه سودی ز خرد
جز بی خرد از زمانه سودی نخورد
پیش آر از آن می که عقل ببرد
تا بو که زمانه سوی ما به نگرد

۱۲۲

عه قلّ بی سووده ئە مرۆ، زەرەرە
سوودی زەمانە بوّ پیاوی کەرە
شەرابی بیئە عه قل لابەری
ئەوسا بوّ ئیمەش چەرخ جیلووە گەرە!

|||

من بنده‌ی عاصیم رضای تو کجاست؟
تاریک دلم، نور و ضیای تو کجاست؟
ما را تو بهشت اگر به طاعت بخشی
این بیع بود لطف و عطای تو کجاست؟

من گوناهاکارم رهزای تو کوانی؟
تاریکه دلم چرا ی تو کوانی؟
به هشت به خشینت گهر به تاعه ته
پی فروشته؛ عهتای تو کوانی؟

۱۱۲

طبعم به نماز و روزه چون مائل شد
گفتم: که مراد کلیم حاصل شد
افسوس که آن وضو به گوزی بشکست
و این روزه به نیم جرعه می باطل شد

۱۲۴

دل نویژ و پوژوو که و ته که ل که لهی
و تم: مرادم هاته دی ئو خهی
له و لاهه ده سنویژ به تری شکا
له م لاهه پوژوو به یه که تره مهی

۱۱۳

بلبل چو به باغ ناله بر دست گرفت
 می باید همچو لاله بر دست گرفت
 زان پیش که مردمان از سر جهل
 گویند: (فلان) پیاله بر دست گرفت

له باغا بولبول که کهوته ناله
 له سهر دهست پیاله‌ی شهرابی ناله
 بهر له وه خه لقی یهک به یهک بلین:
 دیسان فلانی دهستی دا پیاله

۱۱۴

ای دل همه اسباب جهان خواسته گیر
باغ طربت ز سبزه آراسته گیر
وانگاه بر آن سبزه شبی چون شبنم
بنشسته، بامداد برخاسته گیر

دلّه ئەسپابی عوشرەت بسینە
سەوزە گیا بە جی شادی بنوینە
لە سەر ئەو سەبزه شهوی وەك شهونم
دانیشه بەیان هەلھات مەمینە

۱۱۵

در سر مگذار هیچ سودای محال
می خور همه سال ساغر مالامال
با (دختر رز) نشین، عیش می کن
دختر به حرام به که مادر به حلال

له و فیکره لاده له لات مه حاله
بهر مهده شیشه و شهراب و پیاله
«کچی رهز» بگره، گوی مه گره له خهلق
ئه لاین: کچ حه رام، دایک حه لاله!

۱۱۶

آن‌ها که ز پیش رفته‌اند ای ساقی
در خاک غرور خفته‌اند ای ساقی
رو باد خور، حقیقت از من بشنو:
باد است هر آنچه گفته‌اند ای ساقی!

۱۲۸

هه رکهس زوو رۆیی له دنیا ده‌رچوو
له ژیری خاکایه کایه ک نوستوو
باده بنۆشه، راستت پی ئەلیم:
هه‌رچی و تراوه وهک «با» یه هه‌موو

۱۱۷

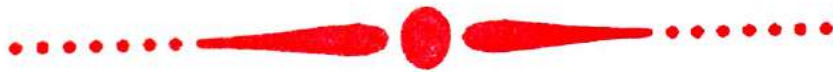
تا چند حدیث پنج و چار ای ساقی
مشکل چه یکی، چه صد هزار، ای ساقی؟
خاکیم همه؛ چنگ بساز ای مطرب
بادیم همه، باده بیار ای ساقی

تا که ی باس و خواس له پینج و له چوار
چ یه ک بی موشکیل چ خو سه د هزار
گه ر چنگی خاکین چه نگی روبا بی...
ئه گه ر له بادین باده بیئه یار!

۱۱۸

با باده نشین که ملک محمود اینست
و از چنگ شنو که لحن داود اینست
از آمده و رفته دگر یاد مکن
حالی خوش باش زانکه مقصود اینست

بی باده مه به ملکی مه حموده
گوی بگره له چهنگ له ره ی داووده
له هاتن له چوون نه ندیشه مه که
که یف بکه ئیسته، ئیسته مه وجووده

۱۱۹

تا باز شناختم من این پای ز دست
این چرخ فرومایه مرا دست ببست
افسوس که در حساب ما خواهد شد
عمری که مرا بی می و معشوقه گذشت

کاتی که ناسیم من له پی دهستم
چهرخی به دمایه دوو دهستی بهستم
ئه م حاله به ژین چۆن حساب ئه کری؟
نه یار، نه باده، نه توژی مهستم

۱۲۰

این قافله‌ی عمر عجب می‌گذرد
دریاب دمی که از طرب می‌گذرد
ساقی غم فردای حریفان چه خوری؟
پیش آر پیاله را که شب می‌گذرد

۱۳۲

کاروانی عومر تیپه‌ری وهك خه و
هانانا شه‌رابی، لاده له‌م و له‌و
غمی به‌یانی ئیسته بوئه‌خوی
ساقی شه‌رابی وا تیپه‌ری شه‌و

۱۲۱

ایزد به بهشت وعده بر ما می کرد
بر خلق درین جهان حرامش کی کرد؟!
شخصی ز عرب ناقهی (حمزه) پی کرد
پیغمبر ما حرام می بروی کرد

شهراب له بههشت بوّ خاس و عامه
لهم دنیا مهنعی هر بوّ نه فامه
لاقی حوشتری «حه مزه» عاره بی
په راندی؛ بوّ من مهی کهی حه رامه؟

۱۲۲

ای رفته و باز آمده (بَلُّ هُمْ) گشته
نامت ز میان نام‌ها گم گشته
ناخن همه جمع آمده و سم گشته
ریش از پس کون آمده و دم گشته

۱۳۴

هانت، چوونت ثایه‌ی «بَلُّ هُمْ» بوو
ناوت له ناوی ناواندا گوم بوو
ناخون کوّمهَلّ بوو ها لیت به سم بوو
ریشت کهوته دوا و ا لیت به دوم بوو

۱۲۳

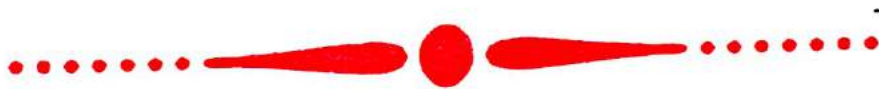
گویند کسان: بهشت با حور خوش است
من می گویم که آب انگور خوش است
این نقد بگیر دست از آن نسیه بردار
که آواز (دهل) شنیدن از دور خوش است

له لای خه لَق به هشت له گه ل حوور خوْشه
له لای من ئاوی (تری سوور) خوْشه
ئهم نه قده بگره ئه و وه عده به رده
که دهنگی ده هوْل هه ر له دوور خوْشه

۱۲۴

جامی و می و ساقی، بر لب کشت
این جمله مرا نقد و تو را نسیه بهشت
مشنو سخن بهشت و دوزخ از کس
کی رفت به دوزخ و کی آمد ز بهشت؟

جام و شهراب و ساقی و لاله زار
بو من بی و بو تو به هشتی نازار
باسی به هشت و دوزخ بهس بکن
کی دوزخ دی، کی به هشت یه ک جار؟

۱۲۵

ای آنکه نتیجه‌ی چهار و هفتی
در هفت چهار دائم اندر تفتی
می خور که هزار بار پیشت گفتم
باز آمدنت نیست، چو رفتی رفتی!

ته‌ی له چوار و حهوت که هاتیه دی
له حهوته له چوار ره‌نج و دهردت دی
شهراب بنوشه چهن جار پیم وتی!
هاتنهوت نییه که مردی، مردی

۱۲۶

ماییم و می و مطرب و کنج خراب
فارغ ز امید رحمت و بیم عذاب
جان و دل جامه پر درد و شراب
آزاد ز خاک و باد و از آتش و آب

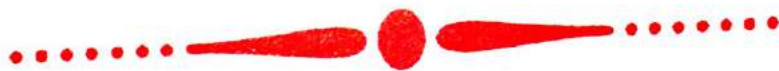
۱۳۸

شهراب و یار و سووچیکی باگر
به سمه نامه ویّ له مه زیاتر
کراس، گیان و دلّ، بارمته ی مه یه
بیّ باک له خاک و ئاو و با و ئاگر

۱۲۷

گراز پی شهوت و هوا خواهی رفت
از من خبرت که بی نوا خواهی رفت
بنگر چه کسی و از کجا آمده‌ای
میدان که چه می‌کنی، کجا خواهی رفت

له شوینی شه هوهت، هه وای نه فس برۆی
له جیاتی شادی، دهر د و غم ئه خووی
بزانه تو کیی، له کام لا هاتی؟
ئیسته چی ئه کهی، بو کام لا ئه رۆی؟

۱۲۸

در پرده‌ی اسرار کسی را ره نیست
زین تعبیه جان هیچ کس آگه نیست
جز در دل خاک هیچ منزلگه نیست
بشنو که چنین فسانه کوتاه نیست

۱۴۰

رئیه که پهرده‌ی نهراری خودا
پیچو پلّو و چه کهس ریّ دهرناکا
غیری دوو توّی خاک مه‌نزلگه نییه
رئیس و گورسه، زوو نابئی کوّتا

۱۲۹

در یاب که از روح جدا خواهی شد
در پرده‌ی اسرار فنا خواهی شد
می نوش، ندانی ز کی آمده‌ای
خوش باش، ندانی به کجا خواهی شد

۱۴۱

هاکا جیا بووینۆ له رۆحی شیرین
چووینه تۆی دوو تۆی تاریکی زه‌مین
شهراب بنۆشه مه‌علوم نایزانین:
له کوپوه هاتین و بو کوی ئه‌چین؟!

۱۳۰

آمد سحری ندا ز میخانه‌ی ما:
که ای رند خراباتی و دیوانه‌ی ما
برخیز که پر کنیم پیمانہ ز می
زان پیش که پر کنند پیمانہ‌ی ما

۱۴۲

دهمه و به‌یانی له مه‌یخانه‌ی من
دهنگیّ هات وتی: دیوانه‌یی من!
هه‌لسه، پر بکه‌ین په‌یمانہ له مه‌ی
به‌ر له‌وه پرکه‌ن په‌یمانہ‌ی مردن

۱۳۱

چون مردن تو مردن یکبارگی است
یکبار بمیر، این چه بیچارگی است
خوبی و نجاستی و مشتی رگ و پوست
انکار نبود، این چه غمخوارگی است؟

هه ر ئه بی بمیرین، نه مردن له چی؟!
مردن یه ک جاره، بزووتن له چی؟!
خوین و پیسای و چنگی ره گ و پیست!
نه بوون باشتره، غم خواردن له چی؟

۱۳۲

چون حاصل آدمی در این شورستان:
جز خوردن غصه نیست یا کندن جان
خرم دل آن کزین جهان زود برفت
آسوده کسی که خود نیامد به جهان!

۱۴۴

چی دست نه که ویّ له ژیان ئینسان
غهیری غم خواردن یا خوگیان کیشان
خوژگم به وهی زوو له دنیا ده رچوو
به اختیار که سیکه که نهیدی ژیان!

۳۳۳

بامی به کنار جوی می باید بود
و از غصه کناره جوی می باید بود
چون عمر گران مایه‌ی ماده روز است
خندان لب و تازه روی می باید بود

که ناری جوّیه‌ک، شهراب بیّ هاودهم
که ناره گیر بین، له دهر د و له غم
عومری شیرینی ئیمه یه‌ک دهمه!
پوو خوّش و دلشاد، بژین هه موو دهم

۱۳۴

من بی می ناب زیستن نتوانم
بی جام کشید بار تن نتوانم
من بندهی آن دم که ساقی گوید:
یک جام دگر بگیر و من نتوانم

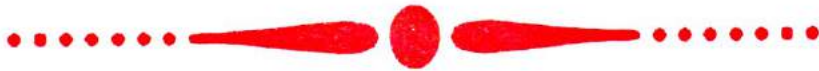
۱۴۶

من به بی شہراب قہت ژینم نابی
بی پیالہی پر مہی روانینم نابی
بہندہی ئەو ساتہم کہ ساقی ئەلی:
جامی تر بگرہ، توانینم نابی!

۱۳۵

ساقی غم من بلند آوازه شده است
سر مستی من برون ز آوازه شده است
با موی سفید سرخوشم کز می تو
پیرانه سرم بهار دل تازه شده است

ساقی غمی من بهرز ئاوازه یه
سه رخوشیم زیاد له ئه ندازه یه
هه رچه ند ریش سپیم، سه رخوشم له مه ی
خوم پیرو کونم، دلم تازه یه

۱۳۶

تا زهره و مه بر آسمانند پدید
بہتر زمی لعل کسی هیچ ندید
من در عجبم زمی فروشان کہ ایشان
به زان چه فروشند چه خواهند خرید

۱۴۸

تا مانگ و زوہرہ باقی ئەمینی
لہ شہراب چاکتر کہس هیچ ناہینی
مہی فروش سہری چون لی شیواوہ
لہوہی ئەیفروشی چاکتر ئەسینی؟

۱۳۷

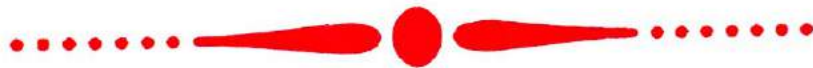
بر خیز و بیا بُتا برای دل ما
حل کن به جمال خویشان مشکل ما
یک کوزه می بیار تا نوش کنیم
زان پیش که کوزه کنند از گل ما

هه لسه سا ساقی، تازه گولی من
لابهره غم و دهردی دلی من
گۆزه یهك شه راب بیینه بی نوشم
ئه کری به گۆزه، رۆژی گلی من!

۱۳۸

صبحی خوش و خرم است، خیز ای ساقی
در شیشه کن آن شراب از شب باقی
جامی به من آر و دم غنیمت میدان
فردا چو رسد تو نیز خشت طاقی!

هه لسه به یانه، فیدات بم ساقی
هر له و شه رابه، شه و ماوه باقی
جامی پر بکه؛ ئیمرو فرسته
روژی تی که تویش خشتیکی تاقی!

۱۳۹

چندین غم بیهوده مخور، شاد بزی
واندر ره بیداد تو با (داد) بزی
چون آخر کار این جهان نیستی است
انگار که نیستی و آزاد بزی

بهس غمی بی سود بخو، به دلشاد
له دنیا بژی؛ (هه رچی بادا باد)
دنیا ئاخری هه ئاخربوونه
وه بزانه نه بووی؛ بژی وهك ئازاد

۱۴۰

من زین دل بی خبر به جان آمده‌ام
و از جان ستم‌کش به فغان آمده‌ام
چون کار جهان با من و بی من یکسان
پس من به چه کار در جهان آمده‌ام

۱۵۲

دهردی دلّ ته‌واو گه‌یشته گیانم
له گیانم زیاتر من هه‌راسانم
من بېم، نه‌بم دنیا وه‌ک یه‌که
ته‌بی فائیده‌ی چی بی ژیانم؟

۱۴۱

ای بس که نباشیم، جهان خواهد بود
نه نام ز ما و نه نشان خواهد بود
زین پیش نبودیم و نبود هیچ خللی
زین پس چو نباشیم همان خواهد بود!

ئیمه نامین، دنیا ئەمینئ
ناو و نیشانمان به جئ نامینئ
له مه و بهر نه بوین دنیا نه رووخوا
له مه و دواش نه بین هر وا ئەنوینئ!

۱۴۲

گل گفت: به از لقای من رویی نیست
چندین ستم گلابگر باری چیست؟
بلبل به زبان حال با او می گفت:
یک روز که خندید که سالی نگریست؟

۱۵۴

گولّ وتی: سهیری رهنگم چهن جوانه
زولمی گولاوگر لای من تاوانه!
بسولبولی پییوت بهزبانی حال:
پوژی پیکه نین، سالی گریانه!

۱۴۳

دوشینه پی شراب می گردیدم
افسرده گلی، کنار آتش دیدم
گفتم که چه کرده که می سوزندت؟
گفتا: نفسی درین چمن خندیدم!

دویشه و بو شهراب من له گه راندا
گولیکم بیینی، له ئاگرداندا
هه لقرچاو پیموت: بو ئه تسووتینن؟
وتسی: پیکه نیم له ناو باخاندا

۱۴۴

محرم هستی که با تو گویم يك دم:
کز اول کار خود چه بودست آدم؟
محنت زده‌ی سرشته اندر گل غم
يك روز همین بود و برداشت قدم

۱۵۶

چونکه مه‌حره‌می من پیّت ئەلیم زوو:
له هه‌وه‌ل جاردا که ئاده‌م چی بوو؟
به‌دبه‌خت، له قورپی غه‌م دروست کرا
بو تاقه روژی، ده‌ریان په‌راند زوو!

۱۴۵

ساقی ببرم گر بت یاقوت لب است
ور آب خضر به جای آب عنب است
گر زهره بود مطرب و عیسی همدم
چون دل نه به جا بود نه جای طرب است

فهرزم کرد ساقیم وهك ماهتابه
گهر ئاوی حیات له جیی شه رابه
زوهره و موغهنی و عیسام هاوده م بی
دل ناره حهت بی له لام عه زابه

۱۴۶

گل گفت: که من یوسف مصر چمنم
یاقوت گرانمایه‌ی پر زر دهنم
گفتم: چو تو یوسفی نشانی بنمای
گفتا: که به خون غرق نگر پیرهنم

۱۵۸

گولّ وتی: منم یووسف به ویّنه
له‌علی ده‌هنم یاقوت شکینه
وتیم: یووسفی نیشان بنویّنه
وتی: کراسم ها غرقی خوینّه

۱۴۷

در روی زمین اگر مرا يك خشت است
آن وجه می است اگر که نامش زشت است
ما را گویند: وجه فردای تو کو؟
دراعه و دستار نه مریم رشته است

۱۵۹

که لکه‌له‌ی شهراب واکه‌وته سه‌رم
به قهرز و حازر ئیش پیک‌هینه‌رم
پیم ئه‌لین: پاره‌ی به‌یانیت کوانی؟
بوچ «مریه‌م» ری‌سای جبه و میزه‌رم!؟

۱۴۸

با مردم پاک و اهل و عاقل آمیز
و ز نااهلان هزار فرسنگ گریز
ار زهر دهد ترا خردمند بنوش
ور نوش رسد ز دست نا اهل بریز

۱۶۰

له گهلّ عاقلّ دا تیکهلّ بوون چاکه
پر به پیّ له دست ناکهس ههراکه
ناکهس وه کوو مار ناکاو ئه تگهزی!
زه هری دانشمهند له جیی تلیاکه!

۱۴۹

در عالم جان به هوش می باید بود
در کار جهان خموش می باید بود
تا چشم و زبان و گوش بر جا باشد
بی چشم و زبان و گوش می باید بود

بوّ عالمی رۆح پر بیر و هوش به
بوّ ئیشی دنیا لال و خه موش به
تا گوئیچکه و چاو و زبان ته مینئ
بی چاو، بی زبان، بی هوش و گوش به

۱۵۰

خرم دل آن کسی که معروف نشد
در فوطه و در اطلس و در صوف نشد
سیمرغوش از سر دو عالم برخاست
در کنج خراب همچو من بوف نشد

۱۶۲

خۆزگه بهو کهسه پیی نه و ترا زل
خوری و ئه تلهسی بو نه کرا به جل
له ههر دو دونیا وهک «عهنقا» نهک وهک
مینی بایه قوش؛ که لاوه مه نزل

۱۵۱

خوش باش که غصه بی کران خواهد بود
بر چرخ قران اختران خواهد بود
خشتی که ز قالب تو خواهند زدن
ایوان و سرای دیگران خواهد بود

که یف بکه، بی غم نابینی شهوی
ئه ستیره ی ئاسمان له یهک ئه کهوی؟
خشتی له خوولی لاشه ی تو ئه کهن
به ر کو شک و سه رای یه کی ئه کهوی

۱۵۲

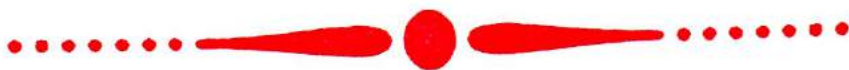
ای دل ز غبار جسم اگر پاک شوی
تو روح مجردی، بر افلاک شوی
عرش است نشیمن تو، شرمت بادا
کای و مقیم خطه‌ی خاک شوی

۱۶۴

دله له ژهنگی لاشه گهر پاکی
رؤحیکی پاکی، بوئه فلاك چاکی
عرشه جیگه‌ی تو، تو شرمت ببی
که بو چهن رۆژی دانیشتووی خاکی

۱۵۳

آن به که ز جام باده دل شاد کنی
وز نامده و گذشته کم یاد کنی
وین عاریتی روان زندانی را
یک لحظه ز بند عقل آزاد کنی

به جامی شهراب با دل شاد بکهین
له بوون و نه بوون که متر یاد بکهین
بی چاره سووکی له تووی زندانا
له بهندی ژیری، گیان نازاد بکهین

۱۵۴

از من رمقی به سعی ساقی مانده است
وز صحبت خلق بی وفاقی مانده است
از بادهی دوشین قدحی بیش نماند
و از عمر ندانم که چه باقی مانده است؟

۱۶۶

نیو نهفَس ماوه ساقی له ژینم
له تیْکَه لی خه لِّق یه کجار به قینم
له بادهی دویشَه و یه ک پیاله نه ما
نازانم چی ما عومری شیرینم؟

۱۵۵

چون کار نه بر مراد ما خواهد بود
اندیشه و جهد ما کجا دارد سود؟
پیوسته نشسته ایم در حسرت آنک
دیر آمده ایم و رفت می باید زود

له دهست ئەم چه رخه هه ر خه فته ئە خووم
په نجهم بی سووده، به لکه په نجه پووم
(چموچارمه) پوژ و شه و ئەلیم:
ئای درهنگ هاتم، هاوار زوو ئە پووم!

۱۵۶

ای چرخ همه خسیس را چیز دهی
گرمابه و آسیاب و دهلیز دهی
آزاده به نان شب گروگان بنهد:
شاید که بر این چنین فلک (تیز) دهی

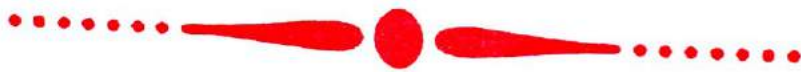
۱۶۸

نم چهرخه پیسه، دؤستی رهزیه
همام و قهسر و ئاش بو به خیه
(ترها!) له دهور و چهرخ و گهرانت
دانا بو شیوی شهوی زه لیله!

۱۵۷

گر بر فلکم دست بدی چون یزدان
برداشتمی من این فلک را ز میان
از نو فلکی دگر چنان ساختمی
که آزاده به کام دل رسیدی آسان

گهر من وهك یه زدان ده سه لاتم ته بوو؟
چه رخی گهر دوونم زوو هه لگرتبوو
سه ره له نوی پهنگی پهنگم ته ریژا
ئازاد به کامی دل بگهن هه موو

۱۵۸

گر آمدنم به من بدی، نامدمی
ور نیز شدن به من بدی، کی شدمی؟
به زان بندی که اندر این دیر خراب
نه آمدی، نه شدمی، نه بدمی!

۱۷۰

که ی من هاتنم به دهستی خوّم بوو
یا خوّ مردنم به ئاره زوو بوو؟
هاتن و، بوون و، روّین له دنیا
هیچم نه ئه ویست دهسه لاتم نه بوو

۱۵۹

آن کس که زمين و چرخ و افلاک نهاد؟
بس داغ که او بر دل غمناک نهاد
بسيار لب چو لعل و زلفين چو مشک
در طبل زمين و حقه‌ی خاک نهاد!

تهو که سه‌ی زهوی و چه رخی داناوه
زور داغی گهرمی به دلدا ناوه
چهن له‌علی لیو و چه‌نی زولفی لوول
یهک یهک نایه خاک؛ رزا و پواوه؟

۱۶۰

نه لایق مسجدم نه در خورد کنشت
ایزد داند گل مرا از چه سرشت:
چون کافر درویشم و چون قحبه زشت
نه دین و نه دنیا و نه امید بهشت!

۱۷۲

نه که نشسته چوون نه مزگهوت بینین
له کام گلّ خولقام بوّ خوایه زانین
دین و بههشت و دنیام له دست چوو
وهك گاوری لات و قهجهی ناشیرین!

۱۶۱

ای بی خبران جسم مجسم هیچ است
و این طارم نه سپهر ارقم هیچ است
خوش باش که در نشیمن کون فساد
وابسته ی یک دمیم، آن هم هیچ است!

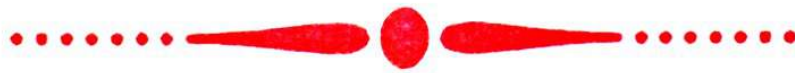

ئهم لاشه بوّشه هیچه؛ بیّ خه بهر
نوّ ته بهق ئاسمان هیچه سه راسه ر
خوّش بژی توّزی، نازانی ژیان
یهک هه ناسه یه هیچه دیّته ده ر!

۱۶۲

آن‌ها که فلک ریزه‌ی دهر آرایند
آیند و روند و باز با دهر آیند
در دامن آسمان و در جیب زمین
خلقیست که تا خدا نمیرد زایند

۱۷۴

ئه‌ستیره‌ی ئاسمان ریز ریز له سهر رین
ئاوا ئه‌بن و چین به چین هه‌ل‌دین
مه‌خلووقی ده‌وری زه‌وی و ئاسمان
تا نه‌مری خودا هه‌ر له زاوژین!

۱۶۳

تا کي غم آن خورم که دارم يا ني
وين عمر به خوش دلي گذارم يا ني؟
پر کن قدح باده که معلومم نيست:
که اين دم که فرو برم برآرم يا ني

تا که ی من غمی بوون و نه بوونی
به خوشی ئەژیم یا به زه بوونی
پر که پیاله هیچ مه علووم نییه
ئەم هه ناسه یه داچوو و ده رچوونی!

۱۶۴

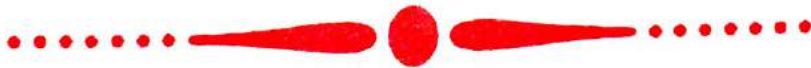
دی کوزه گری بدیدم اندر بازار
بر پاره گلی لگد همی زد بسیار
وان گل به زبان حال با او می گفت:
من همچو تو بوده ام مرا نیکو دار

۱۷۶

گۆزه گهری کم دوی دی له مه پیدان
قووری ئەشیلا به دل و به گیان
به زبانی حال ئەو قورپه ئەیگوت:
من وه کوو تو بووم بهس بی تیک شیلان

۱۶۵

این کوزه گران که دست در گل دارند
عقل و خرد و هوش بر آن بگمارند!
بر گل لگد و تپانچه تا چند زنند
خاک بدن است تا چه می پندارند

ئه وانه ی قوری گوژه ئه شیلن
به دست و به پی هونه ر ئه نوینن!
تا که ی پی له قه، شه پازله تا که ی؟
بو دست و په نجه و گهر دن ئه شکینن؟

۱۶۶

دل سرّ حیات اگر کماهی دانست
در مرگ هم اسرار الهی دانست
امروز که با خودی ندانستی هیچ
فردا که ز خود روی چه خواهی دانست

۱۷۸

دلّ سیرپی ژینی ئەگەر ئەزانى
پىي بو ئەسرارى مەرگيش ئەهانى!
تو ئىسته زىندووى، واقت وىرماوه
که بمرى ئەوسا زانين ئەتوانى!؟

۱۶۷

اجرام که ساکنان این ایوانند
اسباب تردد خردمندانند
هان تا سررشته‌ی خرد گم نکنی
کانان که مُدبِرند سرگردانند

له و ئه ستیرانه‌ی وان به چه واوه
خیره دمه‌ند هه موو هوشیان داماره
نه که‌ی سه ر پشته‌ی خیره د گوم بکه‌ی
عاقل تر زیاتر سه ر لی شیواوه!

۱۶۸

در کارگه کوزه گری بودم دوش
دیدم دو هزار کوزه گویا و خموش
هریک به زبان حال با من گفتند:
کو کوزه گر و کوزه خر و کوزه فروش

۱۸۰

لای گۆزه گهری دوینی له بازار
چهند گۆزه م بینی بی دهنگ و دهنگدار
یهك به یهك ئه یگوت به زبانی حال:
کوا گۆزه فروش، کوانی خه ریدار

۱۶۹

هان کوزه گر را بپای اگر هشیاری:
تا چند کنی برگل آدم خواری
انگشت فریدون و کف کیخسرو
بر چرخ نهاده چه می پنداری؟

تا که ی گوزه گهر به گل شه نو که و
به سه نازاری لاشه ی هم و نه و
به چی نه زانی وا وردی نه که ی
په نجه ی فره یدون، دهستی که یخه سره و

۱۷۰

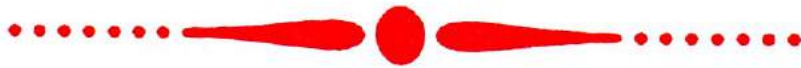
می خوردن و شاد بودن آیین من است
فارغ بودن ز کفر و دین، دین من است
گفتم به عروس دهر: کابین تو چیست؟
گفتا: دل خرم تو کابین من است

۱۸۲

شهراب و شادی ئایینی منه
بیّ باک له کفر و دین، دینی منه
پرسیم له بووکی دنیا: ماره بیت؟
وتی: دلّ خوْشیت کابینی منه!

۱۷۱

شیخی به زن فاحشه گفتا: مستی؟
هر لحظه به دام دگری پابستی!
گفتا: شیخا هر آن چه گویی هستم
اما تو چنان که می نمای هستی؟!

شیخی بو ته میی ژنیکی به دخوو
قیره قیری بوو ئەهات و ئەچوو
ژن وتی: یا شیخ چی ئەلیی من وام
به لام تو وه های وهك ناوت ده رچوو؟

۱۷۲

ما افسر خان و تاج کی بفروشیم
دستار و قصب به بانگ نی بفروشیم
تسبیح که پیک لشکر تزویر است
ناگاه به یک پیاله می بفروشیم!

۱۸۴

کورسی و ته ختی خان له گه لّ تاجی «که ی»
میزه ر و جبه به یه ک سوّزه ی نه ی
ته سبیح پیشداری له شکه ری ریا
له پر من ئه یدهم به یه ک پیاله مه ی!

۱۷۳

من هیچ ندانم که مرا آن که سرشت
از اهل بهشت کرد، یا دوزخ زشت؟
جامی و بتی و بریطی و لب کشت:
این هر سه مرا نقد و ترانسیه بهشت

۱۸۵

نازانم؟ کاتی که دروست کرام
بو بههشت یا بو دوزهخ دانرام
وه عدهی بههشتم دابه تو، بو من
عوود و شهراب و یاری دلارام

۱۷۴

گر می نوشد گدا به میری برسد
ور روبهکی خورد به شیری برسد
ور پیر خورد جوانی از سر گیرد
ور زان که جوان خورد به پیری برسد

۱۸۶

سوالکهر مهی بخوا میری میرانه
گهر ریوی بیخوا شیری ژیانه
جاهیل بینوشی نه گاه به پیری
پیر به نوشینی وهك نه وجوانه

۱۷۵

سر دفتر عالم معانی عشق است
سر بیت قصیده‌ی جوانی عشق است
ای آن‌که خبر نداری از عالم عشق
این نکته بدان که زندگانی عشق است

سه‌رله‌و‌حه‌ی عیلمی مه‌عانی عه‌شقه
شابه‌یتی شیعیری جوانی عه‌شقه
ئه‌ی بی‌خبری کزه‌ی سوّزی عه‌شق
خوّشی له‌ژیان نایزانی عه‌شقه!

۱۷۶

در دهر کسی به گل‌عداری نرسید
تا بر دلش از زمانه خاری نرسید
در شانه نگر که تا به صد شاخ نشد
دستش به سر زلف نگاری نرسید

۱۸۸

کئی دهستی گه‌یشت له دنیا به گول
نه‌یدا له دلی کسپه‌ی درکی چل
سه‌یری شانه‌کن تا لهت لهت نه‌بوو
تیکه‌لی نه‌بوو به زولف و کاکول!

۱۷۷

در چشم محققان چه زیبا و چه زشت
منزلگه عاشقان چه دوزخ چه بهشت
پوشیدن بیدلان چه اطلس چه پلاس
زیر سر عاشقان چه بالین چه خشت

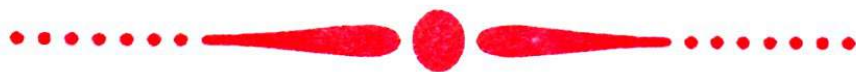

لای عاشق یه که گهر شیفا، گهر دهر د
هیلا نه ی عاشق چ گهر م و چ سه رد
وهك یهك نه پیوشی نه تلهس و په لاس
سه رینی عاشق چ په ربی چ به رد

۱۷۸

ماهی امید عرم از شست برفت
بی فایده عرم چو شب مست برفت
عمری که ازو دمی جهانی ارزد
افسوس که رایگانم از دست برفت

۱۹۰

ماسی ئومیدم له تۆر دهر پهری
عومرم وهك شهوی سهرخوش تیپهری
عومری شیرینی گرانمایه‌ی من
سه‌د‌ه‌یف به هه‌رزان له منیان ک‌ری

۱۷۹

عالم همه محنت است، ایام غم است
گردون همه آفت است، گیتی ستم است
فی الجملة، چو در کار جهان می نگریم:
آسوده کسی نیست و گر هست کم است:

عالم میحنت و نهندووه و غمه
دهورانی گهردوون دهرد و ستمه
له گهردشی چهرخ سه رنجه نهدهم
کس ئازاد نییه گهر بشبی کهمه

۱۸۰

هفتاد و دو ملتند در دین کم و بیش
از ملتها عشق تو دارم در کیش
چه کفر، چه اسلام، چه طاعت، چه گناه
مقصود توی، بهانه بردار از پیش!

۱۹۲

هفتاد و دو میلهت خهریکی دینه
به لام من عشقی تو لام ئایینه
له کفر و ئیسلام، تاعهت و گوناھ
مه قسوود ههر تو یه و ههر تو بینینه

۱۸۱

هین، صبح دمید و دامن شب شد چاک
برخیز و صبح کن، چرای غمناک؟
می نوش دلا، که صبح بسیار دمد
او روی به ما کرده و ما روی به خاک

دهمی به یانه، شه بهق بوو پرووناک
پرکه پیاله، قهت مه به غه مناک
شهراب بنوشه، زور شه بهق هه لدی
ئهو پروو له ئیمه و ئیمه پروو له خاک

۱۸۲

سنت مکن و فریضه را هم مگذار
وان لقمه که داری ز کسان باز مدار
غیبت مکن و دل کسان را مازار
در عهدهی آن جهان منم، باده بیار

۱۹۴

بؤ فرز و سوننهت هیچ تیّ مه کوشه
نانیکت گهر بوو له کهس مه یگوشه
ناوی کهس مه به، کهس مه رهنجینه
به هشت هی خوّته! شهراب بنوشه

۱۸۳

عید آمد و کارها نکو خواهد کرد
ساقی می لعل در سبو خواهد کرد
افسار نماز و (پوزبند) روزه
عید از سر این خران خواهد کرد

جهژن هات، ئیشمان گهلی بو چاک بوو
ساقی سا شهراب تیکه زوو به زوو
له سهر کهر و گا چهژن دای مالی
زوو، ره شمه‌ی نویژ و له غاوی پوژوو

پیرانه سرم عشق تو در دام کشید
 ورنه ز کجا دست من و جام نبید؟
 آن توبه که عقل داد جانان بشکست
 وان جامه که صبر دوخت ایام درید

به پیری عه شقت سهری خسته داو
 نهینا من له کوی و شهرابی به دناو؟!
 جانانه توبه‌ی عه‌قلی شکاندم
 کراسی سه‌برم لهت لهت و دراو

۱۸۵

بـر خـود دـر کـام و آرزو را بـستم
وز مـنّت هـر نـاکس و کس و ارسـتم
جـز دـوست چـو کس نـیست که گـیرد دـستم
مـن دـانم و او چـنان که هـستم هـستم

دـهـرگـای نـارهـزو و مـهـقـسـهـد دـائـهـخـهـم
لـه کـهـس و نـاکـهـس هـیچ دـاوا نـاکـهـم
غـهـیـری دـوـسـت کـهـسـی دـهـسـتم نـاگـری!
هـهـر نـهـ و نـهـزانی هـهـر چـلـونـی هـهـم

۱۸۶

تا چند اسیر رنگ و بو خواهی شد
چند از پی هر زشت و نکو خواهی شد؟
گر چشمه‌ی زمزمی و گر آب حیات
آخر به دل خاک فرو خواهی شد

۱۹۸

تا که‌ی خهریکی ره‌نگ و بوئه‌بین
تاوی دوا‌ی جوان و تاوی ناشیرین؟
چاوگه‌ی زهمزه‌م بی یا ئاوی حه‌یات
قووت هرئه‌دا بیری ژیرزه‌مین!

۱۸۷

چون حاصل آدمی درین جای دو در
جز درد دل و دادن جان نیست دگر
خرم دل آنکه یک نفس زنده بود
و آسوده کسی که خود نژاد از مادر

چی دهست ته که ویّ پیاو له دنیای دوون؟
غیری دلّ ئیشان غیری گیان ده رچوون!
دلّ خوش یه کیکه یه ک نه فسه بژی!
خۆزگه م به وانهی له دایک نه بوون

۱۸۸

دنیا دیدی و هرچه دیدی هیچ است
و آن نیز که گفتی و شنیدی هیچ است
سرتاسر آفاق دویدی هیچ است
وان نیز که در خانه خزیدی هیچ است

۲۰۰

دنیا و «مافیها»ی سه راسه رهیچه
چیت دیت و چیت بیست هه موو هه رهیچه
هیچه سه راپا دنیا خول بدهی
له ژوور بو مردن بیته دهر هیچه

۱۸۹

ما لعبتگانیم و فلك لعبت باز
از روی حقیقت، نه از روی مجاز
بازیچه‌کنان بدیم بر نطع وجود
رفتیم به صندوق عدم يك يك باز

ئیمه بازیچه و گه‌ردوون بازی باز
به پرووی راستی نه‌ك به پرووی مه‌جاز
به بازی کردن هاتینه دنیا
چووینۆ بۆ عه‌ده‌م به یه‌ك «قه‌له‌م باز»

در کارگه کوزه‌گری کردم رای
 در پله‌ای دیدم ایستاده به پای
 می‌کرد دلیر کوزه‌را دست و پای
 از کله‌ی پادشاه و ز دست گدای

تپیپریم به‌لای گوزه‌گهریکدا
 پیی له‌سهر چهرخی ده‌ستابوو وه‌ستا
 به‌ده‌ست بو‌گوزه‌ده‌ست و لووله‌ی کرد
 له‌که‌له‌ی پاشا و له‌ده‌ستی گهدا

۱۹۱

از تن چو برفت جان پاک من و تو
خشتی دو نهند بر مغاک من و تو
وانگه ز برای خشت گوردگران
در کالبدی کشند خاک من و تو

که ده رچوو گیانی پاکی من و تو
خشت ریژی نه کهن لاکی من و تو
دیشان بو خشتی قهبری خه لقی تر
نه یخه نه قالب خاکی من و تو

۱۹۲

بنگر ز جهان چه طرف بر بستم، هیچ
و ز حاصل عمر چیست در دستم، هیچ
شمع طربم، ولی چو بنشستم، هیچ
من جام جمم، چو بشکستم، هیچ

۲۰۴

چیم برد له دنیای بی پایان من هیچ
یا خوم چیم دست کهوت له زیان من هیچ
چرای شادی بووم، دوای کوژان من هیچ
با جامی جهم بم، دوای شکان من هیچ

۱۹۳

این چرخ فلک که ما در او گردانیم
فانوس خیال ازو مثالی دانیم:
خورشید چراغ دانی و عالم فانوس
ما چون صوریم کاندرو حیرانیم

له چهرخ و دهورهی چهرخ، سه رگه ردانین
سووره تگه ریکه، وه های نه زانین
خوره چرای نه، دنیا یه فانوس
نیمه سووره تین، تیادا حهیرانین!

معشوقه که عمرش چو غم باد دراز
 امروز ز نو تلافی کرد آغاز
 بر چشم من انداخت دمی چشم و برفت
 یعنی: که نکویی کن و در آب انداز

عومری دریژ بی یارم وه کوو غم
 ئیمرو لوتفی بوو به بی زیاد و کهم
 به لئی: چاکهی کرد دای به دهم ئاودا
 به چاوی بینی چاوی پر گریه م

۱۹۵

«خیام» که خیمه‌های حکمت می‌دوخت
در کوره‌ی غم فتاد و ناگاه بسوخت
مقراض اجل طناب عمرش ببرید
دلالت امل به رایگانش بفروخت

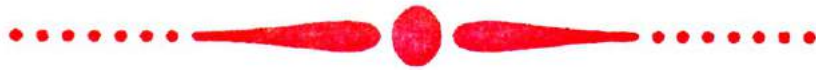

خه پیام خپوه‌تی حکمه‌تی دووران
که وته کووره‌ی غم، سووتا به سووتان
مه‌قه‌ستی نه‌جل ته‌نافی بپری
ده‌لالی نه‌مه‌ل فروشتی هه‌رزان

۱۹۶

تاکی ز غم زمانه محزون باشی
با چشم پر آب دل پر خون باشی
می نوش و به عیش کوش و خوش دل می باش
زان پیش که زین دایره بیرون باشی

۲۰۸

تا که ی بو دنیا غم نه خهینه دل
چاو پر له فرمیسک، دلت پر له کول
شهراب بنوشه به بهزم و شادی
به ره ده رچوونت له دنیای سه رچل

۱۹۷

یک جرعه می ز ملک کاوس به است
و از تخت قباد و ملکت طوس به است
هر ناله که رندی به سحر گاه زند
از طاعت زاهدان سالوس به است

چو ریّ له شهراب هه موو ملکی «که ی»
ته ختی قوباد و ملکی تووس و پهی
نالهی پهنده ی پهنده له به یاندا
چاکتر له نووزهی سوّفی و له نووکه ی

من در رمضان روزه اگر می خوردم
تا ظن نبری که بی خبر می خوردم
از محنت روزه روز من چون شب بود
پنداشته بودم که سحری می خوردم

من که رهمه زان به پوژ شیوئه کم
خوم موسته حقی سهد جنیوئه کم
تاریکی پوژوو پوژی کرد به شهو
وهائه زانم که پارشیوئه کم

۱۹۹

چون مرده شوم خاک مرا گم سازید
احوال مرا عبرت مردم سازید
پس، خاک و گلم به باده آغشته کنید
و از کالبدم خشت سرخم سازید

قه برم وا تیکدهن نه بیی نیشانه
بمکن به عیبرهت بو پرووی زه مانه
خوّلّم به شهراب به قور بشیلن
بو خشتی سه ری کووپه ی مه یخانه

۲۰۰

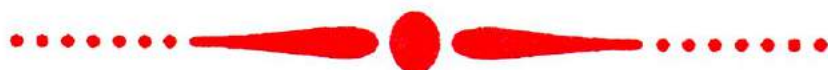
در سر هوس بتان چون حورم باد
بر دست همیشه آب انگورم باد
گویند کسان: ترا خدا توبه دهد
او خود ندهد، من نکنم دورم باد

۲۱۲

سهر پر له سهودای یاری شوخ و شهنگ
دهست به پیالهی شهرابی گولرهنگ
خهلق تهلین: خودا توبهت قهبول کا
من نایکه م مه گهر خوئی بیکا بی دهنگ

۲۰۱

ای هم نفسان مرا به می قوت کنید
وین چهره‌ی کهربا چو یاقوت کنید
چون مرده شوم به می بشوید مرا
و از چوب رزم تخته‌ی تابوت کنید

هاوسهران بو من هر شهرابه قوت
سوور ئه کا ره‌نگی زه‌ردم وه ک یاقوت
که مردم یاران بمشون به شهراب
هم له داری میو هه‌لبه‌ستن تابوت

۲۰۲

در خواب بدم مرا خردمندی گفت:
کز خواب کسی را گل شادی نشگفت
کاری چه کنی که با اجل باشد جفت
برخیز که زیر خاک می باید خفت

۲۱۴

له شیرین خه ودا پیاویکی هوّشیار
وتی: کهس به خه و نابئی به ختیار!
نازانی که خه و برای مردنه؟
ههّسه له خاکدائه خه وی ناچار

۲۰۳

چون مي گذرد عمر چه شيرين چه تلخ
پيمانه چو پر شود چه بغداد چه بلخ
مي نوش که بعد از من و تو ماه بسی
از سلخ به غره آيد و از غره به سلخ

شيرين بي، تال بي، عومر هر هر روا
په پيمانه پر بي چ به لخ، چ به غذا
له دواي من و تو مانگ گه لي روا
له دوا بو هوهل، له هوهل بو دوا

۲۰۴

چون نیست ز هرچه هست جز باد بدست
چون نیست ز هرچه نیست نقصان و شکست
انگار که هرچه هست در عالم نیست
پندار که هرچه نیست در عالم هست

۲۱۶

چی هه‌یه هه‌مووی پرووی له زه‌واله
چی نییه نه‌قسی نییه، مه‌حاله
وه‌ها بزانه چی هه‌یه نییه
چی نییه هه‌یه، سه‌یره ئەم‌حاله

۲۰۵

در میکده جز به می وضو نتوان کرد
وان نام که زشت شد نکو نتوان کرد
خوش باش که این پرده‌ی مستوری ما
بدریده چنان شد که رفو نتوان کرد

به شهراب ئەیشۆم چاو و دەست و پیم
مه شهوور بووم، هه رکهس ئەزانی من کیم
په رده‌ی مه ستووریم چه شنی له ت له ته
شر و ورم کرد، پینه نه کری پیم

۲۰۶

در دهر بر نهال تحقیق نرست
زیرا که درین راه کسی نیست درست
هرکس زده است دست در شاخی شست
امروز چو دی شناس و فردا چو نخست

۲۱۸

له دنیا داری راست هه‌ل نه‌چوو
بو‌یه هیچ که‌سی بو‌ راستی نه‌چوو
هه‌ر که‌س لقی‌کی گیر و ویری گرت
پیوه نه‌له‌رزی و ها‌کا مانوو بوو

۲۰۷

در فصل بهار اگر بتی حور سرشت
پر می قدحی بمن دهد بر لب کشت
گر چه بر هرکس این سخن باشد زشت:
سگ به ز من ار زانک برم نام بهشت

گولزاری به هار و یاری گوی ئاوی
پیالهی شهراب، به گوشهی چاوی
هر چهن ئەم قسه زور ناشیرینه:
من له جی سگ بم به هه شتم ناوی

۲۰۸

می خور که مدام راحت روح تو اوست
آسایش جان و دل مجروح تو اوست
طوفان غم از درآید از پیش و پست
در باده گریز کشتی نوح تو اوست

۲۲۰

شهراب بنوشه بو روح دهرمانه
دهرمانی غم و راحه تی گیانه
گهر لافاوی غم دنیا بمالی
سواری باده به که شتی تو فانه

۲۰۹

روزی که گذشته است ازو یاد مکن
فردا که نیامده است ازو فریاد مکن
بر نیامده و گذشته بنیاد منه
حالی خوش باش و عمر بر باد مکن

بی که لکه یادی پوژی رابوردوو
یا پهله پهلی پوژی نه هاتوو
بی سووده باسی رابوردوو و نه هات
فرسه ته زینهار ئیستهت له دهست چوو!

۲۱۰

چون چرخ به کام يك خردمند نگشت
خواهی تو فلک هفت شمر خواهی هشت
چون باید مرد و آرزوها همه هشت
چه مور خورد به گور و چه گرگ به دشت

چرخ به ناره زوی دانا ناکا گشت
گهر حوت ته به قه یاخو ته به ق هشت
که مردی لاشه ت چی نه یخوا بیخوا
میرۆله ی قه بر یاخو گورگی دهشت

۲۱۱

از جمله‌ی رفتگان این راه دراز
باز آمده کو که خبر گوید باز
هان بر سر این دو راهی آزون نیاز
تا هیچ نمانی که نمی آیی باز

ئهم ری دریره بو نه بریاوه
ریبوارئ بوچی نه هات له لاوه؟
چی به جی ئیلی له دوو ریگانه؟
که مردیت به خوانایه یته دواوه!

۲۱۲

«خیام» اگر ز باده مستی خوش باش
با ساده رخی اگر نشستی خوش باش
چون عاقبت کار جهان نیستی است
انگار که نیستی چو هستی خوش باش

خه پیام به باده، به نهی دلخوش به
به ساقی ساده، به مهی دلخوش به
دنیا ئه وهل و ئاخر نه بوونه!
وابزانه نه بوویت که هیت دلخوش به

۲۱۳

چون نیست مقام ما در این دیر مقیم
پس، بی می و معشوق (خطایی است عظیم)
تا کی ز قدیم محدث ای مرد سلیم؟
چون من رفتم، جهان چه محدث چه قدیم!

بهم تهرحه دونیا نه بینئ دوشمن
بی مهی و مه عشووق، مردنه مردن!
تا که ی له کوئی و تازه ی دنیا باس
تازه بی، کوئن بی وه که یه که بو من

۲۱۴

زان کوزه می که نیست در وی ضرری
پر کن قدحی، بخور و به من ده دگری
زان پیشتر ای صنم که در رهگذری
خاک من و تو کوزه کند کوزه گری!

۲۲۶

له و گۆزه که واه شه رابه پر
پیالهیەك پرکه ساقی کتوپر
خۆت بیخۆ و بو من تیکه سهر و مر
بو گۆزه خاکمان ئەشیلن وهك قور

۲۱۵

برجه، برجه، ز جامه خواب ای ساقی
در ده، در ده شراب ناب ای ساقی
زان پیش که از کاسه‌ی سر کوزه کنند
از کوزه به کاسه کن شراب ای ساقی

ده هه لسه، هه لسه ساقی به سیه خه و
بابی شهرابی وه ک ده نووکی که و
هاکا کاسه‌ی سه ر کرا به گوژه
له گوژه کاسه پرکه بهر له نه و

۲۱۶

تا چند اسیری عقل هر روزه شویم
در دهرچه صد ساله، چه يك روزه شویم
خوش دار تو کأس می ازان پیش که ما
در کارگه کوزه گران کوزه شویم

ئه گهر رۆژی بی یا سه د سال ژیان
دیلی عهقلین و بیزارین له گیان
بگهره پیاله‌ی شهراب بهر له وه
بین به گۆزه لای گۆزه که ران

دوش با عقل این سخن گفتم
کشف کن با من احتمالی چند
گفتم: ای مایه‌ی همه دانش
کرد خواهم ز تو سوآلی چند
گفتم: از عمر من شدم بیزار
گفت: سوز و بساز سالی چند
گفتم: این دور زندگانی چیست؟
گفت: خوابی و خیالی چند

دویشه و به هیواش من به عه قلم وت:
بوم که شف بکه چهن ئیحتیمالیک
وتتم: سه رمایه ی زانین و ژیری
له توئه پرسم، من چهن سوئالیک
وتتم: له ژیان یه کجار بیزارم
وتی: سووتان و سازان چهن سالیک
وتتم: ئەم دهوری ژیانه چییه؟
وتی: خهوتنه یا چهن خه یالیک

گفتمش: چیست کدخدایی؟
گفت: اندکی عیش غصه سالی چند
گفتم: اهل ستم چه طایفه اند؟
گفت: گرگ و سگ و شغالی چند
گفتم: این دل به هوش کی گردد؟
گفت: چون خورد گوشمالی چند
گفتمش: چیست گفته‌ی خیام؟
گفت: پند است حسب حالی چند

وتم: ژن و مال له لای تو چونه؟
وتی: خوشی کهم غه می چهن سالیك
وتم: سته مکار کام تیره و هوزه؟
وتی: سه گ و گورگ و چهن شوغالیك
وتم: کهی دلم هوشی دیته بهر؟
وتی: با بیخوا چهن گوشه مالیك
وتم: وتاری (خه پیام) لات چونه؟
وتی: بهراستی چهن هسبی حالیك

سکالایه کی موته رجیم

بی به ش له و دنیا، له م دنیا بهری
ئه و دهردی سهری، ئەم کویره وهری
ساقی شەرابی بیینه فرسه ته
ژیان گالتیه، دنیا قه شمه ری

۲۳۴

که که لکت نه بوو تو بو نیشتمان
چاکتره له تو، گاووان و شوان
به بهرگ و خه و خواردن ئینسانی
فهرقتان چیه تو له گهل حه یوان؟!

داري بهر دار بي له پياوي بي بهر
چا کتره له لاي ئه ربابي هونه ر
بهري ئه و توؤزي هه ژار تير ئه کا
بهري بي بهري ده رده؛ ده ردي سه ر

قهومي کلؤل بي خه وي گرانه
وه کوو که رویشکی نوستووي ناو لانه
دياردي لي ئه کهن چاو ئه نووقيني
گه مال ئه يگري بو تير و تانه

قه ومى نه فام بى دواى خه لك نه كه وى
جى خوى خوش نه كا «بزن بو شه وى»
تا مال وه ستا بى مزگه وت حه رامه
مالت رووخاوه «نيرگه ي» نه نه وى

كى دس بو ده رگاي هه ژارى نه با؟
كى نه يكاته وه غه يري «ره شه با»!
ده ست و قه له مى نه م چهر خه شينه
بو سه ر سپى و سوور دايم ره ش نه با

نه عوزو بیلا، چاوی کردگار
ئه لئی نوقاوه له عاستی هه ژار
ئا ه و نزوله سهنگ دینیه دهنگ
بی تهئسیر نابی ناله ی دهرده دار

بلاوگرز نه وهی کورستان

وه رگير له چهند ديردا

- خوا ليخوشبوو شيخ سه لام كوري شيخ نه حمه د، له شيخاني عازهباني ده وروبهري هه له بجه يه.
- له سالي ۱۳۱۰ كوچي مانگي (۱۸۹۲ زاييني) له دايك بووه له دواييد دا نيشته جتي سليماني نه بي.
- شاعيريكي نازك خه يال و نووسه ريكي گه وره بووه، وه چهند زماني زانيوه. له سالي ۱۳۷۹ كوچي مانگي (۱۹۵۹ زاييني) وه فاتي كردووه.
- جگه له ديواني شيعر، چهند كتيبي تري لي به جي ماوه وهك «شاري و لا ديي» «قه سابخانه» و «جووله كه ي كول گير»

انتشارات كردستان

Kurdistan Publication

سندج - پاساژ عزتي - تلفن: ۲۲۶۵۳۸۲

9 789649 800592